

281 347

+
r. propositiones quae notantur in aliquibus libris dominicanis.

(67)

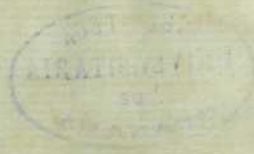

177

Proprietate sua retinetur in aliquibus libris dominis

Omissis veterum Thomistarum propositionibus quas erroris aliqui viri doctissimi notarunt, ut Caietani, cuius errores iusto adlumine persequitur Catherinus, et Catherini, cuius propositiones haeresim sapientes omnibus fere Theologis notae sunt, opera pretii duximus in aliquas recentium Thomistarum ac potissimum P^rs Domini Bannes propositiones annotand. uentere quae uel errori proximae sunt, uel hereticis uix tempestatis plurimum fauent.

Prima Propositio

Rex Hispaniae habet privilegium à Summo Pontifice, ut possit causas Clericorum ad sua Tribunalia interim aduocare quando aliquis etiam secularis conuenitur & uim patitur à Iudice Ecc^o quod uulgo dicitur (por uia de agrario & fuerca) tunc Iudices seculares poterunt iudicare ex ipsa commissione Pont^{is} an fiat uis uel non: quae res multum respicit Ep^orum Vicarios ab insidentibus, hoc P^rs Bannes 2.^a 2.^a q. 67. ar. 1.º sub. 2. conclud. 6. quae Propositio quantum ministris ecc^o iniuriam inferat, nemo non uidet.

2.^a Propositio.

De facto potest aliquis probabitur sustinere, q. accidentia in sacramentis Altaris existant per modum substantiae cum existentia quae antea fuerat in substantia, ita P^rs Bannes 1.^a parte q. 4. art. 2. d. 2. ad 3.^{am} arg.^{am} uers. At uers.

Censura.

Hanc propositionem 1.^a editione Commentariorum in primam partem simpliciter docuerat P^rs Bannes posteriore uero editione eam reuocare quodammodo uisus est, cum adiuuaret, De facto potest aliquis probabitur sustinere: eandem propositionem simpliciter defendit Salamancae non absque graui multorum offensione et contra eam tamq. propositionem haereticam et à Con. S^{an}c^tae damnatam multi uiri doctissimi ac praecipue P^rs Ludouicus Legionen. Augustini anus in publicis theatris disputarunt, P^rs Merandalanus in q. 9. sua Apologie scriptum reliquit hanc eandem sententiam erroneam iudicatam fuisse ab ijs uiris qui Romae Innocentij 8. Summi Pontificis iussu propositiones ipsius notarunt, uti des. ut ex Alex. 6.º de uero in fine eiusdem Apologie impresso constat uiri fuerunt uisissimi tum Ep^o, tum sacrae Theologiae et Veriusq. Juris Professores. Quam ob rem P^rs ipse nunq. eam propositionem de sacramentis Eucharistiae ut illud de facto equis

insituit

insistit, et credit. Ecce tueri ausus est, in quo inquit Licus concorditer tenetur
ab Ecce q nihil panis remanet. Et in fine quæst. erroreum censet asserere necesse
esse ut existentia seu esse panis remaneat. At hoc ipsum quod Licus et illi Viri
doctissimi erroreum iudicauerunt, non modo concedit Pr' Banès sed necessaria con-
sequentia sequi docet: Et eandem infra uocat consequentiam euidentem. quibus fit
ut hoc eius opinio, et Jois Lici et omnium illor Theologorum qui in Lici propositiones
animaduertuerunt suffragijs erronea sit iudicanda. Et certe hoc Pr' Banès opinio
post Conc. Trid. non modo ut ait Suarius 3. p. 9. q. 75. ar. 2. disp. 4. sect. 4. dist. 2.
uers. ult. est improbabilis, et intollerabilis ex sententia grauissimor Theologor quos hac
re se consilium affirmat, sed etiam scandalosa periculosa et plane erronea, ac in
hoereticor uxi tempestatis plurimum fauens et aperte con' expensam sententiam Conc.
Trid. car. 2. cuius hoc sunt: Si quis negauerit mirabilem illam et singularem con-
uersionem totius substantie panis in corpus, et totius substantie uini in sanguinem
manentibus duntaxat speciebus panis et uini anathema sit, Vbi Conc. illis uerbis tota
us substantie panis et totius substantie uini comprehendit procul dubio quicquid
substantialiale est in pane et uino, ac existentia qua substantiatr perficitur substantia
panis, et uini, ratio substantialis est, ergo nullo modo supereme pot. Et ideo iure
optimo adiunxit illa uerba Conc. totius substantie panis, et totius substantie uini
te antiquiora Conc. Romanor, scz con' Berengarium Lateranen' sub Innoc. 3. et Con-
stantiense et Florentinum solum definiunt conuerti substantiam nimirum, quia
declarare uoluit quicquid substantialiale est in pane et uino id totum definire esse et
conuerti, neque enim uere conuerti totius substantie diceretur si aliquid substan-
tiale remaneret: iam substantia etiam existentiam substantialem comprehendat
quemadmodum ueri ac proprii diu non pot totam substantiam hois esse in uerbo
quamuis in eo sit tota hois natura, quia caret substantia hois creata, qua modus
quidam substantialis est in ipsa hois substantia intrinsece inclusus. Huc auctit q
Conc. aperte id explicat cum adiungit: Manentibus duntaxat speciebus, id est acci-
dentibus, sic enim hanc uocem, speciebus, interpretatur Conc. Colonicense par. 7. c.
is. At si panis existentia remaneret, non remanerent duntaxat species et acciden-
tia panis ut definitum est à Conc., sed aliquid substantialiale cum existentia hanc

de qua loquimur, non sit accidentis, sed ex omnium Philosophorum, et Theologorum sententia sit modus substantialis ergo. Quare opinio Lancel. in primam partem q. 4. art. 2. q. sua 2. quamvis Tribus Dominicis et coniunctissimus nihil con. Petrus Baris demonstravit, cum qui hoc modo recte satisficeretur non sophistice ut dicebat Tr. Baris argumentari, sed plane, ac vere sequi, et tueri verba, et sententiam Cone. Trid. et quoniam Tr. Baris ante D. Thomae suam hanc sententiam tutebatur, postquam eius opinionem recitavit Lancel, hoc addidit: Verum qui hoc dicunt continere se debuerunt, hallucinantur et non intelligunt D. Thomam. Nec illud Tris Baris effugium, Cone. Trid. cum definiit accidentia remanere, definiisse etiam remanere cum existentia: Non hoc inquam effugium eius sententiam ab errore vindicat, si quidem aliud est accidentia remanere cum existentia sua accidentali, aliud cum existentia substantie, p. n. verum est 2. falsum, ac prorsus erroneum. Neque vero ullo modo probabilis dicenda est illa sententia quae affirmat eandem esse utriusque existentiam, cui manifeste repugnet definitioni sententiae con. Cone. ij. Trid. Nec illud axioma in Catholicis veritate plurimum abhorrrens ferendum est q. in Theologorum scholas Tr. Baris conatur invehere quicquid nimirum ex aliquo principio quod in philosophis probabile existimetur necessaria consequentia deducitur in Theologia, id etiam a Theologis probabile habendum esse, nam ex hoc plurima contra veritatem et fidem Catholicam sequerentur, quae mox explicabimus.

- 1.º sequeretur, cum in philosophia plerique Thomistae avertant formam esse ipsam existentiam materiam, et totius compositi, et propterea etiam accidentium eodem pacto in Theol. avertere ponent formam panis in Eucharistia remanere tribuendo existentiam speciebus quod est haereticum.
- 2.º Quia in philosophia probabitur avertunt quantitatem non distingui a materia probabitur etiam in Theologia avertere ponent remanere materiam panis: quod est haereticum.
- 3.º Qui maiori probabilitate affirmant in metaphisicis existentiam panis et ipsam esse ipsam essentiam et substantiam panis, hoc eodem Tris Baris axioma affirmare ponent, relinqui substantiam panis in Eucharistia, ut per eam existant accidentia: quae propositus tres tanq. haereticos a Concilio sunt damnatos.

4° Si in misterio Incarnationis eodem Pr^o Baris axioma uteremur, fieret ut qui probabitur censere, in humanitate Christi existentiam à subsistentia creata non distingui eadem probabilitate censere subsistentiam remanere, non ut per illam subsistat humanitas, sed existant accidentia. Et eodem pacto quo Pr^o Baris Conc. i^o Ind. definitionem eludit, ponent Concilioz definitiones eluderet quae de fide statuunt non remanere ullam subsistentiam: eluderent namq; si dicerent subsistentiam in Christo remanere, non ut terminet humanitatem, sed ut det existere accidentibus, et certe in plurimis ac praecipuis sacrae Theologiae materijs multo necessarius falsa et haeretica harda esset, si semel hoc principium et axioma qd nobis Pr^o Baris intrudit in scholas reciperetur ut quicquid nimirum probabiliter dicitur in philosophia id etiam in Theologia probabile habendum esset: cum contra potius oia sint axiomata ex philosophia eliminanda, quae Theologicis ueritatibus, et Concilioz definitionibus non consentiant.

3^a Propositio.

Si providentia consideretur in rationem simpliciter perfectae provid. includit intrinsece non solum rationem medijs convenientium ad finem, sed etiam rationem certae efficaciae medijs ad assequendam finem: quia atq; imperfecta est providentia et inefficax; et oia media frustra sunt apponita, ex quo sequitur qd cum divina providentia sit perfectissima, ad illam pertinet intrinsece, ut sit ratio assuetionis finis. Ita Baris p^a 8° q. 22. ar. 3° concl. 3^a.

Censura.

Haec propositio Catholicis uiris omnino suspecta esse debet, cum ab haereticis nostrae tempestatis usurpetur tanq; positivum fundamentum ad hanc libertatem conuellendam ut perspicuum est ex ijs quae adfert Thomas Stapletonius lib. 2° de iustificatione cap. 7. cuius inter caetera haec sunt uerba. p^o negat Calvinus iustificatione respicitur in sola proesicia quasi otiosam consistere, sed iuxta illam Deum sic cunctos eventus moderari, ut non minus ad manus q; ad oculos illa pertineat: id est non solum praesciendo, sed etiam in designando illam consistere, ac denique in actu locari; non in ruda proesicia. 2° eos reprehendit qui Dei providentiam in uniuersalem ponunt, qua uidelicet singulares effectus non impediuntur quin iuxta proximas suas causas contingant et libet

6

eveniant, hos n. dicit docere Dei potentia tm quasi creatura non aut desti-
 natione certa mundum gubernari. 3.º ponit ille Calvini scilicet, præter hanc
 generalem, specialem Dei providentiam circa singulas creaturas, et actiones
 creaturas, quod ut aliquo sensu ~~est~~ orthodoxum est ita in sensu Calvini
 hereticum est; uult n. hanc specialem providentiam destinato ordine, et à
 definitis Dei Consilio permanere. 4.º addit Calvinus Dei provid.º non solum
 creaturas inanimatas sed hominum Consilia et uoluntates sic gubernare, ut ad
 destinatum ab ea scopum certa ferantur. quo perit et q. alibi docet animam
 humanam potius à motione Dei q. à motione sui arbitrij pendere. Hæc ita
 pleonius ex Calvino; quas Calvini propositiones cum doctrina Tris Baris multi
 coherere laud dubiam est, certi negari non pot multos ex hac eius propositione
 deduci errores. Et 1.º quidem ex ea deducitur nulla esse auxilia sufficien-
 tia ad finem aliquem consequendum à Deo ordinata: etenim si Dei auxilia
 finem consequunt.º efficacia sedum sufficientia erunt, n. minus consequenti-
 iam ex sentia Tris Baris, à Dei provid.º ordinata non erunt 2.º ex eadẽ
 propositione deducitur nullum à Deo datum finem Adamo uel medium uel auxi-
 lio sufficiens ad perseveran.º in iustitia originali atq. ita, regne Adamuº regni
 Adamo eius posteris à Dei provid.º ad beatitudinem per dona iustitiæ ori-
 ginalis ordinatos fuisse. 3.º reprobas omnes siue Angelos siue homines, et abdu-
 ctos ad beatitudinem à qua exiderint nunq. à Deo ordinatos fuisse; id quod
 Baris ipse concedit p.º p.º q.º 22. ar. 7. ad 4.º, 4.º reprobas in uia uel nulla
 græ dona accepisse, uel si acceperunt ea ad beatitud.º directa non fuisse: atq.
 hinc 5.º deducit. eosdem nec priuari beatitudine nec ulla affri poena ad-
 ni, non ex n. priuatio finis ubi nulla procedit ordinatio in finem. 6.º Dei
 providentiam ad reproborum salutem nullas expi.º Dni cruciatus et merita
 ualuisse, nihil expi.º pro illis obtulisse, nihil eorum causa perperum esse.
 Denique ex ea conficitur id cuius potissimum gratia tum Calvinus tum Tris
 Baris hanc doctrinam inuenerunt, nempe liberam creaturæ uoluntatem n. posse
 resistere medio à Dei providentia ad aliquem finem directo; si n. uoluntas
 resistere atq. impediret.º medium ab executione finis, tunc uel n. erit me-
 dium

dium ad eorum finem relatum à Deo, uel Dei providentia medium illud efficiens non includeret associationem finis. quae qualia sint uiderint alij.

4.ª Propositio.

Libera hominis arbitrium à Deo motum et excitatum non potest dissentire auxilio efficaci in sensu composito, ita ut possint stare haec duo simul, hoc auxilium efficax existit in homine, et homo resistit dissentiendo, ex S^{cti} Bañes p. 2.ª q. 23. art. 3. dub. 3. ad finem conclusionis ex. uers. tandem aduertendum, et praeterea art. 7. ad 3. arg.^m ubi implicat inquit contradictionem, quod simul stante eodem aux.^o Dei efficaci homo non consentiat Deo uocanti et preparanti; et solum in sensu diuiso concedit posse non conuerti, et non consentire.

Censura.

Contrarium expresse definitum est in Conc. Trid.^o sess. 6. can. 4. si quis dicent libera arbitrium hoīs à Deo motum et excitatum non posse dissentire si uelit anathema sit et cap. 1. ut tangente Deo cor hoīs per spūs sancti illuminationem nec homo ipse nihil dō agat per inspirationem illam recipiens quippe qui et illam abijcere potest cog. ult.^o eiusdem sess. Cum qui doctrinam in precedentibus datam fidelit et firmiter non receperit affirmat iustificari non posse, quo loco, ut fatetur ipsemet Bather Bañes, concilium agit de aux.^o efficaci procedente omnem actum uoluntatis. p. de fide est uoluntatem illi dissentire posse si uelit et grām abijcere p.^o haereticū est auerere uoluntatem non posse illi dissentire atque illud abijcere. Respondet S^{cti} Bañes Conc.^m loqui in sensu diuiso. i. quando uoluntas caret illo auxilio, ad aut in sensu composito hoc est positū q. in uoluntate sit actu illud aux.^o Veram haec solutio nulla est, nam Conc.^m aperte loquitur in sensu composito. Etenim haec uoces (dissentire et abijcere) ex propria et formali sua ratione sensum compositum inuolunt. Nemo n. non uocanti, sed uocanti dissentit, p.^o definitio Concilij coniungit et composit actum dissentendi cum motione diuina; similiter nemo dicit abijcere quod non habet uel à nemine offertur. p.^o illud abijcere grām quod exprimit Conc.^m composit ac iungit haec duo nempe et quod grā offeratur et quod eam uoluntas abijciat, quoniam repugnat omnino propositioni Concilij in sensu diuiso uerū esse nam si diuidentur et separantur inuicem uoluntas, et aux.^o procedens hoc est n. uo-

sentas ponatur absque illo aux.^o, illa quidem pot non conuerti et si ipsa
 non conuertetur non tñ idcirco dicatur dissentire aut aux.^m abijcere, quoniam
 uere dicatur non conuerti dum caret actu conuersionis; nam ut uere dici possit
 dissentire uel abijcere aux.^m in sensu diuiso, non satis est non habere consensum
 quocumq; modo, sed requiritur ut assensum non prebeat cum prebetur et
 offertur aux.^m quod est illi dissentire atque illud abijcere; quibus fit, ut si repu-
 gnat dissentire uel abijcere aux.^m in sensu diuiso hoc est quo tempore uoluntati
 nec offertur nec datur aux.^m, nullo sit expositio Banes, alioquin pari ratione ue-
 ro erit haec propositio. Possum resistere uoluntati Dei quam omnes Catholici
 censent haereticam et contrariam Aplo dicenti, uoluntati eius quis resistet? hoc
 est remota. Hoc aut sequi iuxta explicat.^{em} Pr Banes clarum est, quia in sen-
 su diuiso fieri pot, ut non sit id quod deus uult si supponamus id Deum no
 uelle et separemus eius uoluntatem à se uolita, quod est offerre sensum diui-
 sum; si p^o haec propositio ut iacet est haeretica, quia repugnat uerbis Ap^li
 quae intrinsece sensum compositum includunt ut huius uocis resistere, quae uox
 sensum diuisum excludit; prout dubio haec propositio et est haeretica non pos-
 sum dissentire aux.^o proueniendi offerri uel non possum illud abijcere, quia
 repugnat definitioni Conc^o, quae ex ui uerbor; dissentire et abijcere sensum
 includit compositum et diuisum excludit; non n. magis ut ex se suspicuum
 est includit sensum compositum uerbum resistere, quam uerba dissentire, uel
 abijcere. Immo eadem ratio Pr Banes utrumq; uerbum dissentire, et uide-
 di usurpat illo uert.^o aduertendum est, cum ait, homo resistit dissentiendo.

Proterea haec propositio pugnat cum Conc^o Senonenⁱ in decretis is. Fidei con^o lachena
 nos prosercim in illis uerbis nec tale est huius Dei trahentis aux.^m cui resistere
 non possit pugnat cum Aug.^o lib. de ipu et tra cap. 34. de praedest. sanct.
 c. 5. lib. 23. qq. q. 60. lib. p^o ad simplician. q. 2. l^o de don. peruenit. c. 12.
 et cum multis alijs locis pugnat cum Clemente Papa epist. 3. Decretal. de
 off. sacerdot. cum Iren. lib. 4. con^o haeres. c. 71. cum Chrysost. homil. 19. in
 Genes. et homil. 22. cum Cyrill. lib. 21. in Joann. c. 21. cum Athanas. seu
 Prosper. lib. 2. de uocat. gent. c. 4. Pugnat cum Damasceno lib. p^o de con-
 cord.

cord.

concord. græ et lib. arb. c. 2. quos sequantur omnes scholastici affirmantes uoluntatem consistere posse notioni Dei et gratiæ præuenienti. Denique ipsissima eme Dñs Barēs, et Caluini sententiā nemini dubium erit, qui uerba Caluini legit apud Desard. Tagger pag. 274. hæc autē excerpta sunt ex lib. 2. Instit. Caluin. c. 3. §. 10. Si uoluntatem (inquit Caluinus) mouet gratia non quætr multis sæculis traditum est et creditum, ut nostræ postea sit electionis notioni aut obtemperare aut aspagari, sed illum efficaciter efficiendo. Hæc Caluinus, et Dñs Bellarminus lib. 1.º de lib. arb. c. 101. eadem referunt ibi, uoluntatem (inquit Caluinus) mouet gratia? Ecce quid inter Catholicos et hereticos conuenit. At quid displicet Caluino in Catholicos intra quam impudenter regat eum in ea multorum sæculorum antiquitatem agnoscitur? illud uero quod subdit, Non quætr multis sæculis traditum est et creditum ut nostræ postea sit electionis notioni aut obtemperare aut aspagari, quibus Caluini uerbis apertissime exprimitur hæc ipsa de qua loquimur Dñs Barēs sententiā, et ille catholice fidei et ueritatis hostis auerrimus, facit hanc multorum sæculorum fidem eme uoluntatem posse aspagari notioni gratiæ præuenienti, et in eodem sensu composito quo Dñm Barēs supra locutum ostendimus hic loqui Caluinum in diuino et aduerbium (postea) usurpatum ab illo, quod supponit notionem gratiæ de qua antea egerat, et uerbum aspagari quod sensum compositum includit, quæ Dñs Barēs opinio cum Caluini errore ut omnibus uidere est non consentit modo sed idem ordo est, hæc autē Caluini doctrinam à Quad. Synodo fuisse damnatam loco à nobis allato ex actis eiusdem Synodi perspicuum est. Nec sat est dicere pro sententiā Dñs Barēs notioni diuine liberum arbitrium consistere quidem posse sed illi positæ nullam consistere arb. non hoc (in quâ) satis est, tum quia hæc consistendi potentiam non concedit Dñs Barēs tum quia Joannes à Bononia Card. Louanicensis hæc ipsam sententiā à Quad. Synodo scribit fuisse reiectam apud uerba ipsius Jois ex lib. de prædest. p. 2. de lib. arb. pag. 103. editionis Louanicensis anni 1555. Cæterum quia non demum modo hæc quamuis oī pietate prædicti ab de lib. hōis amaram dum iustificamur quam nos sentientes ac ideo huius Oecumenici Concilij clarissimam doctrinam obscurare quodammodo conari uidentur, dum dicunt, hominem habere libertatem arbitrij ut excitationi admonitioniq; diuine consistere possit sed ijs inspirationibus atq; monitionibus

287 351

tionibus suppositis nullum esse arbitrium. obcuram aut dixi quoniam e-
dictis R^m D. Hieronimi à Bononia Sedis Ap^lic^{ae} Nuntij dignissimi nec non Ar-
chiepi Consani professoris Theol^{og} penitissimi atq; Sacri Palatii Magri eximij
apud Carolum Imperatorem quintum cognomento maximum residentis eandem
opinionem in S^{an}ctae Videntina Synodo fuisse summo diligentia à Patribus dic-
tam, et tanquam minus probabilem optimo Jure pernegi cuncta' Hæc ille.

S^{an}ctæ Propositionis.

Collatio auxilij efficaciis est eadem adæquata et sola conversionis in Deum ita Pr^{imo}
Baris p^{ar}te par. q. 23. art. 3. dub. 3. post concl. 10. ad 6^m arg^{um} fol. 420. vers.
at verso, et sic ait aliqui existimant collationem divini auxilij efficaciis non
esse causam adæquatam conversionis in Deum quia non est sola causa eo q^{uia}
nihil concurrat liberum arb^{itrium} cum divino aux^{ilio} et hæc solutio quibusdam
Theologis valde placet, nobis t^{amen} placere non potest, Hæc ille ex quibus manife-
ste constat contrariam propositionem illi placere quæ affirmat collationem divi-
ni auxilij efficaciis esse causam adæquatam et solam conversionis in Deum
cuius propositionis hæc offert rationem, quia nimirum ipsamet concurrentia lib^{er}
arbitrij effectus est necessarius consequens necessitate consequentia ex divino
aux^{ilio} efficaci.

Censura.

Eadem pene propositio usurpatur ab hæreticis nostræ tempestatis qui affirmant
Deum solam eam esse nostræ conversionis, ut omnem actum nostræ voluntatis
excludant liquet ex Calui apud Richard. pag. 202. qui hæc habet, Per-
peram eos facere qui sic inter Deum et nos partiuntur ut obedientia p^{ro}
prietatis quæ Dei gr^{atia} assentitur ad nos transcribant, cum proprium sit opus
Dei, Hæc Calvinus, qui eam conprobat ut Pr^{imo} Baris cum apprehendit re-
pantes Deum esse eam solam et adæquatam conversionis, et eodem ambo utun-
tur fundamento, nimirum voluntatem, cum facit, non ex te facere, sed quia
Deus facit ut faciat, quæ verba ex Aug^{ustino} sumpta in falsam sententiam suo
more detorquet Calvinus, præterea ex ratione qua utuntur ambo manifeste colliguntur

gitur utriusq; sententia, nam si collatio (inquit) Dr. Baris) diuini auxilij effi-
cacia est adaequata causa conuersionis uel sola praeiuse nostrae conuersionis in
Deum q. propter Deum non erit alia causa conuersionis, nam causa adaequata
uel sola cuiusmodi ex horum sententia Deus est, quanto aliam tam excludit, atq;
ideo uoluntas nullo modo erit causa conuersionis; quia scilicet, ipsa efficiencia
uoluntatis est solius Dei effectus, et auxilij efficacis quo aux. uoluntas deter-
minatur ad agendum, at haec eadem fere Calvinus ut late refert et impugnatur
Aquard. pag. 274. non longe à princ. quae aperte sunt erronea.

6.ª Propositio.

Negatio auxilij efficacis causa est non conuersionis in Deum quia est pura nega-
tio entis Hoc Baris p. p. q. 23. ar. 3 d. 9. ad 6.ª arg. uers.º pro cuius intel-
ligentia. ubi cum haec ponit uerba aperte loquitur de causa et adaequata, in
sic dicat Nihil uerendum est concedere quod sicut diuinum aux. est causa
efficax. grae et conuersionis in Deum, ita negatio auxilij efficacis causa est
non conuersionis in Deum; at paulo superius idem dixerat uerbis procedenti
proponem adductis aux. efficacis esse tam et adaequatam et solam conuersionis,
ergo eius negatio apud ipsam est causa adaequata non conuersionis.

Censura.

Hoc propositio minimam est erronea cum Osee c. 13. dicenti, Perditio tua ex te
Israel, tantummodo in me auxilium tuum, aperte contradicat, Osee n. non con-
uersionem seu perditionem in Israellem refert tanq; in eam non aut in negatio-
nem auxilij si n. efficacis auxilij negatio esset adaequata eam non conuersionis
perditio hominis in Dei potius uoluntatem uolentem illa auxilia prebere, quam
in humanam uoluntatem reijcienda esset ut rectius dicit perditio tua ex me
Israel, quam perditio tua ex te.

Contradicit praeterea Sanctis Patribus ut Hilari. in psal. iio. in illa uerba in-
clina cor meum Deus in uoluntate tua, ubi impie uoluntatis esse dicit existima-
re propt. se ea quae sunt credentium propria non consequi q; sibi à Deo indulta
non fuerint et hanc nominat impiam excusationem. Contradicit Aug. lib. 2. De
peccatoris meritis et remis. c. 17. praesertim ibi, si uel ad correctionem mea perire

388 352

quod minus abs te adiuuer, et post aliqua, nullius proinde culpa humanas
in Deum referas eam et lib. 4. confes. c. xi. max. in illis uerbis non deserit
amor, si ipse non deserat. Contradicit Fulgentius lib. 1. ad monim. c. 20.
ex Aug. potissimum eo loco ut non adiuuentur à Deo in ipsis ead est non
in Deo. Contradicit Prospero 2. de uocat. gent. c. 19. proecipue in illis
in eas mensuras quibus Deus dona gratia specialibus nouit cumulare me-
neribus, ut qui exortes grae fuerint de sua requiriti coarguantur et qui
eius lumine euitauerint, non in suo merito, sed in dno gloriantur, et
c. 27. deuolunt. hom. haec dicit, de sua habens mutabilitate si desit de
grae opitulatione si profuit quae opitulatio per innumeros modos siue oc-
cultos siue manifestos omnibus adhibetur; et q à multis refutatur ipsa
est requiriti quod aut à multis suspicitur et grae est diuinae et uolunta-
tis humanae His plurima alia H. Patrum testimonia adiungere super-
sedimus ut breuitati consulamus. Huc accedit q dicitur illi con-
sentit haec propositio quam hoc potissimum tempore amplectuntur haere-
tici, et qua Deo max. describunt oes culpabiles omissiones At subdit
(inquis) Pr Baries non quat. conuersio est priuatio; uerum haec par-
ticula eius intiam expone non eximit, p. quia ead. loco cum negatione
auxilij eam esse non conuersionis affirmaret Latim id explicauit his
uerbis, Hoc modo dicit Deus excicare et indurare regando illud auxi-
lium efficax, ex qua negatione Latim sequitur necessitate consequentiae
q aliquis non conuertatur. Hoc ille p. eius intia est Deum regando au-
xilium efficax eam esse excoecationis, et indurationis: quae duo remi-
xi dubium est non ad negationem, sed ad priuationem auxilij referen-
da esse: Et ex consequenti fatetur Deum eam esse non conuersionis, ut
priuatio est. 2. quia contradictionem inuoluit haec prop. aliquis est in
negationis formae in subiecto quod illam suapte natura exigit, et tñ no
est ead priuationis, si quidem nemo pot esse ead negationis lauis in aere
quin idem sit ead priuationis eiusdem et tenebrarum, uel ead negationis
uisus in animali, et no esse eam excoecationis, Nam priuatio (ut pmpium

uum est) supra negationem addit tantammodo aptitudinem, seu debet in
subiecto recipiendi formam, qua qui priuat subiectum eam forma suapte
natura exigens is procul dubio dicitur ea priuationis illius. Nunc ita urge-
amus Deus ex Intia P^{ri} Banes est ea negationis conuersionis in homine
qui debet illam hunc g^o est ea priuationis eiusdem, si quidem negatio for-
mae quae in esse debeat priuatio est.

7° Propositio.

Deus ab aeterno statuit uoluntate uel absoluta, uel consequenti non dare oib^{us}
supernaturalia auxilia utt eis qui se uera non erant recepturi id p^o p^o
q. 23. art. 3. d. 3. conul. x. fol. 417. et ut ex toto illo d. 3. aperti constat
uniuersae loquitur non solum de aux^o uocationis congruae sed de di auxiliis
et sufficienti et efficaci tum quia generaliter loquitur de auxiliis supernatur
libus quibus oia et singula comprehenduntur tum quia id probat hae con
in tempore ita res habet q aliquibus non est datu^m auxilium supernate, g^o ita
ab aeterno Deus statuit non dare illis tale aux^o. Praeterea in proni bus typis
excensis Salmanticae 12. Jan. anno 1551. quibus P^{ri} Banes praepit in qui
ta ex ij^{is} propone hoc habet, non en oes recipiunt aux^o efficace quo con-
uertantur, et infra, Nec huius auxilij subtractionis ea extra Deu quaeren-
da est, quare hic eius sensus est, et ab ipso multis locis manifeste explicatus, De
um ab aeterno uoluntate absoluta et ex se ipso non ex preuisione alicuius
repugnantiae liberi arbitrij decreuiss non dare aliquibus aux^o sufficientia
decreuiss et, non dare aux^o efficacia seu physicum concursum ad conuer-
sionem his qui actu non conuertantur, sine quo conuersu nec auxilium
efficace, nec sufficienti esse pot.

Censura

Hanc propositionem non modo periculum et offensionem pijs auribus creare sed et
tam praebere desperationis, et intermissionis bonoz operz, nemo non uidet, et
praeterea multoz errorum fontem esse quos haeretici nostri temporis sequuntur.
Certe hinc p^o oritur Deum a nobis qui de facto non conuertantur negare suffi-
cienti aux^o quo conuertantur coh Paul. p^o ad Timoth. 2. scriben^t Deum uelle
omnes homines saluos fieri, uox Patres omnes, et scolasticos Doctores qui Deum
nemini sufficienti aux^o denegare tanq^{am} principium sine controversia certissim^o

affirmant.

affirmant, atq; id inde exiri laud dubiam est, si quidem uoluntati inextabili et independenti a determinatione uoluntatis humanae dicitur Deus ad complere reprobus auxilium illud praedeterminans uoluntatem q; oio necessarium ponit ad hois conuersionem sicut n. si nollet Deus producere in oculo species aut lumen in aere quae ad uidendum oia requiruntur homo non haberet necessaria ad uidendum, ita nisi detur reprobis aux. efficae quod necess. ut ad conuersionem negatur illis sufficiens aux. cum non minus necessarium sit auxilium efficae ad conuersionem quam ad uidendum sint lumen et species. Conf. nam si ex Intia P. Baris auxilium efficae nihil est aliud q; concursus physicus Dei antecedens actum et praedeterminans uoluntatem ad certum actum eliciendum, cum non minus necessarium est hoc aux. efficae ad conuersionem q; sit necessarius concursus physicus Dei ad motum localem creaturae, sed si Deus statueret independenter a uoluntate creata non dare concursum physicum ad motum localem tunc u. si homo careret aux. necess. nemp; concursu Dei potissimum acquisito ad motum localem; ergo pari rone si Deus independenter a uoluntate humana denegat aux. efficae id est physicum concursum praerequisitum ad conuersionem uere homo caret aux. acquisito et necess. ad suam conuersionem, cum absque eo conuersio esse nequeat 2o hinc efficitur ut alia breuitatis gratia omittam, non esse homini ad scribendum quod non conuertatur et urgente procepto, immo q; maius est ei proceptum conuersionis imponi non posse, nam si in hois potate non est posse conuerti, si quidem in hominis potate non est habere necess. illud aux., nec homini doceri bi poterit quod non conuertat. nec procepto ad conuersionem obligari, ut certi efficiet procepta Dei esse ad implendum impossibilia. con. Definitio ritio nem Trident. sess. 6. cap. xxi. et can. id. praesertim ibi nemo ueneranda illa et a Patribus anathemate prohibita uale uiri debet, Dei procepta ad obseruandum esse impossibilia, nam Deus impossibilia non iubet sed iubendo monet cuius mandata graua non sunt, quid n. est seque impossibile ac sine concursu Dei et efficacis auxilio diuina exequi procepta. Denique infirmari nemo pot. ex hac doctrina sequi hominem

225
prius à Deo deseri, quam ipse deserat Deum, quod aduersatur illis os. is.
perditio tua ex te Israel et Eulest. is. ne dicaris per Deum stat et definiti-
oni Mid.^{na} Synodi sess. 6. c. xci. cuius illa sunt, Deus namque sua grā
semel iustificatos non deserit nisi ab eis prius deseratur; quo loco non solum
de grā habituali sed de quo uis auxilij gratiæ Concilium agere constat ex
fide, quem Cone.^m in eo capite propositum habuit quippe adhortari homines
uoluit ut diuinæ legi obtemperarent. et constat præterea ex ipsa capitis in-
scriptione et contextu ergo hanc grām seu auxilij necess.^m remitti Deus negat
præterq̄ illi qui eum antea deseruit. Hoc ipsum confirmant illa cap. 13. eius-
dem sess. Deus nisi ipsi illius gratiæ defuerint sicut coepit opus bonum ita per-
ficiet, et quæ proxima uersura ex Helar. Aug.^{no} Julij. et Prosper. adducta
sunt uideant igitur sacre fidei censors an hæc maior aliqua derelictio frin-
gi possit, Deum scilicet ante præuisionem cuiuscumq̄ determinationis uolunta-
tis nolle homini id auxiliij conferre sine quo homo conuerti non possit.

1.^a Propositio.

Deus prædeterminat efficaciter uoluntatem ad actum peccati in extititæ uel
promateriali. Defendit præposiorem hæc magr Banes Salmantiæ ut testant.
Salmantienses omnes tum Doctores tum Scholastici, qui sæpe cum eam ille de-
fenderet interfuerunt, quibz eam impressam uiderunt inter conditiones typis
excusas Salmantiæ 7.º sembris anni 1794. in Coenobio S.^{ti} Stephani Patrum
Dominicanorū concl. n. 9. hæc habentur.

Future contingentiæ certi et infallibiliter à Deo et in determinatione suæ uolunta-
tis quæ absolute et ante præuisionem operum prædeterminauit quoad substan-
tiam et singulas circumstantias particulares omnes actus liberos immo et pec-
cata quoad eorū materiale, et sane atq̄ dicere non potuit nisi secum pugnar
uellet qui cum alibi sæpe tam uero p.^a p.^{te} q. 14. ar. 13. 2.º ult.^o sub finem
solonijs p.^a arg.ⁱ uers. ad hoc uidetur, nulla causa secunda inquit, potest ope-
rari nisi sit à p.^a efficaciter determinata ergo et uoluntas quando eligit ac-
tus peccati cum sit cā 2.^a et q. 14. ar. 10. dub. 1. circa soloniem 1.^a arg.ⁱ uers.
p.^m est aut ait diuinæ providentiæ infallibilis prædefinitio quæ omnem
bonam operationem liberam prædefiniuit immo et omnem operationem in qua
nem

tum bona est (addit hoc) ne malas operationes excludere uideri possit quod
 in et ipse qua ratione sunt entitates quoddam, bonae sunt essentiali seu cons-
 equentiali bonitate, et q. 23. ar. 9. dub. 2. post cond. 2. vers. ex hac
 doctrina, ~~propter~~ ^{totus} in eo est ut explicet quo pacto in sua sententia bona sit
 uoluntas dei comparata ad eandem ipsam actionem malam ratione cuius uo-
 luntas creata a deo, in promotam et praedeterminata mala est, Nec ab
 eo dissentiunt Praes Dominicani, qui hanc eius sententiam in alijs conclusionibus
 typis item excusis sic exprimerunt ut materiale peccati in quod enti-
 tas quoddam realis est ab ipso deo producat, et ad hoc uoluntas a deo
 praedeterminatur ad ea ut materiale peccati est. f.

Censura.

Doctrina huius propositi uel esse erronea tum quia aduersatur Conci. Arau-
 xicano 2. can. ult. et Sid. 6. sess. 6. can. 6. tum quia nihil discrepare uel
 ab haereticorum doctrina qui aueant Deum esse causam peccati. negant illi
 quidem Deum peccare, negant et Deum esse causam ut nos peccemus ut ex
 crispinis eorum uerbis ostendit Bellarmin. lib. 2. de Stat. peccat. c. 2. et 4.
 Verum cum aueant Deum mouere hominem ad actum peccati iam opt. ab eis
 damnatur tanquam aueantes Deum esse causam peccati. Nam quo pacto infirmari
 hoc poterit qui illud aueant, certe ecc. quae in his praecipue rebus ipse
 sti luce non destituitur nunquam eos hoc nomine condemnasset, si illo positum re-
 gari hoc posset. Et sane si qui solo consilio ad actionem inuitat ~~attinet~~
 quae sine peccato effici non potest, causa peccati, et est et deus qua ratione effugi-
 et, quin Deum dicat esse causam peccati, cum si posuerit scientem uolentem
 uero et physico influxu efficaciter praedeterminare uoluntatem ad actus qui
 peccata sunt. Si. Jacobi uel eo solum nomine unusquisque deus tentari a concu-
 pientia sua abstractus et illectus q. ea solum alluit uoluntatem ad elicien-
 dam uolitionem boni delectabilis ad quod ipsa propendet. qua ratione infirmi-
 abitur potiori ratione a deo tentari hominem cuius uoluntatem ad eandem
 eiusdem obiecti uolitionem efficaciter determinatur quod certe ibi Jacobi
 diserte negat cum inquit ipse ~~42~~ Deus neminem tentat, et quidem hac
 efficaci praedeterminatione posita nulla ratio afferri potest cur non multo
 magis

magis ad peccatum voluntatem moueat Deus q̄ Diabolus; huius ad consensum
allicit proponendi con̄ obiecti delectabilis; at uero uelut Banes ipse concedit
efficaciter et physice praedeterminando voluntatem ad uolitionem eiusdem obiecti
eaque ui ac efficacia cui resistere uoluntas non potest. Hoc aut̄ maius dicitur
est q̄ proponendis con̄ibus allidere. Denique hanc Dei praedefinitionem, et
praedeterminationem qui auerere uelit peccata tollat neuere est. neq̄ n. coha-
erere illa possunt Deum uoluntate absoluta et immutabili praedefinire ut Pe-
trus habeat actum odij Dei et Petrum in eo actu peccare; nam profecto eo
ipso q̄ quis ad diuinam se uoluntatem componit eamq̄ exequitur peccare
nulla con̄e pot. Adde quod contra hanc sententiam q̄ plurima ex sacris lris,
concilijs, et Patribus colligunt Vualdensis lib. 1.º doctrinalis fidei à cap. 23.
Richard. art. 7. con̄ luther. Bellarmin. toto fere lib. 2. de ea peccati, et
Greg. Valentia. tom. 2. Theolog. disput. 6. q. 9. puncto 1.º

9.ª Propositio.

In iustificacione impij contritio, quae est dispositio ad gratiam, est satisfactio
quoddam iustitiae specialis uirtutis pro offensa con̄ Deum commissa, et non solum
pro poenis purgatorij uerba haec sumpta sunt ex Banes 1.º par. q. 21. sub
fin. quibus non obuiare concedit peccatorem per contritionem qua se dispo-
nit ad gr̄am satisfacere ex iustitia pro culpa mortali et poena aeterna.

Censura.

Est haec propositio con̄ Paulum qui ad Rom. 3. et 5. ad Ephes. 2. ad Tit. 3.
et saepe alio diuerso adruit hominem iustificari gratis et remissionem peccati
ad esse ex operibus nam profecto si ei qui contritionem hēt ex debito iustitiae
Deus peccata condonat, iam non gratis sed ex suis met operibus et ex iustitia
dicens est iustificari. Est et contra Pres̄ qui in Dei misericordiam referunt
q̄ per poenitentiam peccata dimittat legatur Chrysost. hom. 26. in Eua. hom.
20. in posteriorum ad Corint. epist. 1.º ad Theobas. et deniq̄ homil. 90. ad
populum in qua praeter alia haec scripta reliquit ex Dni clementia, ne tunc co-
fidat gratiae; si sola foret gratia uisere timeres, sed postq̄ cum gratia admittit
uir Dei misericordia, confide. Aug. in Enchir. cap. 65. lib. de uer. et fals.
poenit.

poenit. c. 3. eo proecipue loco misericordia motus non iustitia. Hier. Epist. 26.
 Conill. Franco fordien' epist. ad epas Hispaniae, Ambros. p. de poenit. c.
 4. July. epist. 7. c. 7. alijs, quamplurimi apud Suar. tom. p. in 3. part.
 D. Thom. disput. 4. art. xi. d. 2. at si ex debito iustitiae iustificatur is
 qui contritionem habet, et Bonis operatur, dici non pot. iustificari gratis
 et ex misericordia ut Paulus et Petrus asserunt, neque n. gratis id remitti
 pot. pro quo ex iustitia quis satisfecit, nam temporalis poena pro qua ex
 iustitia satisfecit iustus no. aliam ob eam dici nequit gratis remitti, nisi
 quia nequeunt illo duo coniungi ut illud idem gratis remitti dicatur pro
 quo ex iustitia satisfecit, et sane cum dispositio ad p. gratiam, et remissi-
 nem peccati sit ab homine ut non dum gratia nec libero a peccati no. pot.
 esse tanti ut ex iustitia Deo satisficiat.

22^a Propositio.

Est haec 22^a propositio de ratione formali libertatis eaque desumpta ex ead.
 Bonis p. p. q. 19. ar. 10. in solonem ad 1^m arg. ubi uult ad libertatem uo-
 luntatis et liberam eius usum nullam requiri indifferentiam potentia ad
 operari uel non operandum nec intellectu nec in uoluntate, sed solum in ipso
 obiecto extrinseco uel medio in ord. ad finem. si n. docet illo art. 2. ad
 1. arg. uers. 2^m documentum et paulo inferius obseruandum est, ait q. in-
 differentiam collocamus in ipso obiecto iudicato, non aut opus est ut in ipso
 intellectu uel in actu ipsius indifferentiam esse intelligamus. nec ita multo
 post uers. p. quatuordecim, ait actus uoluntatis oritur ex praed. radice
 iudicij, semper erit liber, unde quicquid antecedent uel comitabitur
 uel superuenierit ad actum uoluntatis si non tollat iudicium illud iudicij
 respectu finis, non destruit libertatem operationis, qua stante destritione
 actus liberi necesse est actum esse liberum. Itaque doctrinam tanti facit ut
 dicat esse potissimum obseruandam, quare eandem cepit ibidem uers. Sed
 dicit et uers. p. est, neq. ab hoc discrepat, quod p. part. q. 23. art. 9.
 post 10. cond. not. tandem aduertendum est concedit liberum arb. notum

et excitatum à Deo non posse in sensu componi, hoc est posito ipso auxilio
efficaci discedere Deo, quin et q. 23. art. 3. dub. 3. ad 6.^m arg.^m concurren-
tiam lib. arbitrij dicit esse effectum necess.^o consequendum ex diuino au-
xilio efficaci. Quibus omnibus in locis suam de ratione formali libertatis sen-
tentiam explicat eaque demum est ad libertatem et liberum eius usum non
requiri aliquam indifferentiam nec in intellectu, nec in uoluntate.

Censura.

Hæc propositio magnopere fauet hæresi us nostri temporis et parum aut nihil di-
stat ab eorū errore, qui negant libertatem in nobis oppositam necessitati, et con-
stant uoluntatem ad unum determinatam. Nam q. magnopere faueat hæresi
us nostri temporis nulli dubium esse pot. qui quid dicant intelligere uolue-
rit etenim nunquid illi negant ut asserit Bellarm. l. 4. de lib. arb. c. 14.
homines cum aliquid agunt habere plenum atq. perfectum usum rationis ac
proinde nunq. tollunt Iudicium illud de medio indifferenti quo soloposito
contendit Barès esse in uoluntate libertatem. Hæc sunt Kemnitij Calui-
anini apud Stapletonium lib. 4. de iustifi. c. 1.º uerba Noui motus, quos De-
us operatur in conuersione non imprimuntur in mente et uoluntate sicut
uerse imprimuntur sigillum nec sic operatur gratis ut conuersione ipsa sit breuiter
aliquid in homine sine motu et actione aliqua mentis et uoluntatis, nec est
uolentum aliquid sicut saccum impellitur, neque est enthuasiacum aliquid
sicut arreptitij olim seddebant oracula, quæ, nec intelligebant, nec memi-
nerant, atq. Faber utitur in istis inanimatis atq. ipsi. ^{us} operatur conuersione
nem in mente et uoluntate, facit enim ut intelligamus et uelimus. Vult igit
Kemnitius perfectum rationis usum in intellectu nobis reperiri, nec ullus of-
ferri auctor pot, qui dicent hmoi hæreticos negare Iudicium illud, et
indifferentiam mediij quam solam Barès ad libertatem sufficere defendit.
Quod cum defendit illud et defendat necesse est, nec Lutherum, nec Caluinum
nec coeteras agnoscere Reipublicæ pedes in doctrina de arbitrij libertate quic-
quam lapsos esse nihil n. Barès ad libertatem requirit q. ipsi non ulas con-
dant

dant Nam quid requirit Banes. qui non subulerit, inquit, (loco superioris allato) iudicium illud intellectus circa medium respectu finis non destruit libertatem Jamerico igitur Concilium Tridentinum sess. 6. illos condemnavit. Adde quod eorum uniuersa erraret dum eos in hac de libertate materia ab eorum doctrina aberrare conseruit, neq; uero licet potest ideo solui damnari quod negant uoluntatem concurrere actiue ad suos actus, id autem Banes nunquam negare nam patet quod nec ipse Banes in illa sua descriptione libertatis huiusmodi actiuitatem exprimit. Haeretici quidem uerba illam ad negant, nam Caluinus apud Ruard. art. 7. iuxta editionem Louanien' anni 1575. pag. 202. uers. ad scripturam: sic inquit nos operamur sed Deus efficit operari et infra certum est nos facere cum facimus sed ille facit ut faciamus praebens uires efficacissimas uoluntati. multosq; in hanc sententiam sita uerba quae refert Ruard. art. 7. pag. 269. uers. quam libertatem et pag. 273. uers. cum igitur et Bellarmi. l. 2. de Stat. pec. c. 27. uers. idem auctor ex ipso Caluino et l. 6. de gra et lib. arb. c. 9. de Caluino et Kemnitio loquens sic ait 2. docent uoluntatem nostram in pietatis operibus sic agi a Deo ut non possit non agere, et quamuis ipsa quoque concurrat actiue quoniam ipsa est quae actione producit et quamplurima alia quae conuincunt illos actiuitatem uoluntati attribuisse tum idem Bellarmi. l. 2. de agit. grat. et Stat. pec. c. 8. uers. atq; haec ex Theodoro Bezza tum Scalpet. l. 4. de iustif. c. 1. ubi praesertim de Lutheris haec caedit de hac re nec Lutherus ipse unquam dubitauit, quia in conuersione mentis, et uoluntatis in Deum aliqua erat actio et agitatio intellectus et uoluntatis spontanea sua et non coacta, conuersio n. est actio, et quod uoluntas agit sponte sua. quae cum ita sint negari non potest quia haeretici et perfectum iudicium intellectus concedunt quo de medijs indifferentibus iudicetur et uoluntati actiuitatem et praesupposita efficaci Dei praedeterminationi nec aliquid ex his negare quae Banes ad libertatem docuit esse necessaria, nihil igitur est in quo sententia Banes cum sententia haereticoz nostri temporis non congruat, quoposito alterum horum horum necesse est dici, uel huiusmodi sententiam satis dignam eam non fuisse cur Haeretici illi a Concilio Tridentino damnarentur. uel eandem magis Banes notam esse iniquam et sane, uel haec Banes uerba stante iudicio rationis quicquid antecesserit uel comitabitur uel superuenerit non destruere libertatem satis sunt ad Catholicam de hac re ueritatem destruendam, et n. necesse inferatur, quae capere

Catholicis extingueri conantur Haeretici determinatione scilicet qua omnis uoluntati
indifferentia eripitur omni ad operandi potentia aufertur omni operandi necessitas
inducitur nihil impedire libertatem. quo posito Haeretici parca ut putant uictoria
trionphant et clamant lib. hominis arb. sem esse de solo titulo, uel potius titulus
sine re. quod si tantopere cum Haereticis conuenit haec sententia satis constat quod
non potest cum sacra scriptura consentire quae libertatem uoluntatis humanae semper
explicat tum per indifferentiam ad utramque partem tum per potentiam faciendi, et
non faciendi, tum per dominium in ipsum actum, quod eam indifferentiam in dudio
quam Barthes funditus euertit. sic Genes. 4. Deuteron. 20. Josue ult. 2. Reg. 24.
et potissimum Eccles. 15. eo in loco Deus ab initio constituit hominem, et reliquit
illum in manu consilij sui. et infra apposuit tibi aquam, et ignem ad quod uolueris
porrigere manum tuam. Ante hominem uita et mors bonum et malum. Quid ad indif-
ferentiam libertatis asserendam dici potuit expressius? Ad quod ecclesiast. 31. In
iusti laudes illa recensetur, quod potuit transgredi, et non est transgressus, et fau-
ce malum et non fecit; et sexcentis alijs in locis: quae postquam in hanc sententiam atten-
dit Cone. Senonens. c. 15. in haec uerba concludit. Demerenti sacra scripturam
passim obuium est quod liberum utramque in partem hominis arbitrium assereret: At
libertas haec utramque in partem quam Cone. et scriptura tueretur nec cum determi-
natione ad unam tantum partem esse potest quam Barthes satis esse dicit nec nisi indif-
ferentia, quam nos ponimus. Sed ad huc clarius Cone. Trid. sess. 6. c. 1. quippe
non satis habuit libertatem arbitrij communire, sed id etiam in quo illa consi-
deret ea ratione definiit. Ut qui per peccata a Deo averti erant per eius excitante
atque adiuuante gratiam ad conuersionem se ad suam ipsorum Justificationem eidem gra-
tiae assistendo et cooperando disponantur. Itatenus humanam libertatem eiusque
liberum usum satis clare asseruit tum uero ut illius modum et indifferentiam explicet
ut haec addit ut tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem nec homo ip-
se nihil omnino agat iniquitatem illam recipiens quippe qui et illa abijcere potest Ipsi
eum indifferentiam Cone. requirit qua uoluntas iniquitatem tum recipere pos-
sit, tum abijcere. quam doctrinam si approbauit Cone. adeoque ad salutem conse-
quendam duxit esse necessariam ut eam can. 4. in hunc modum conformet si quis

dixerit liberum hōis arb.^m à Deo notum nihil cooperari q. nec posse dissentire
 si uelit anathema sit, et cap. ult. eiusd. sen. eum qui traditam de Justificat.
 doctrinam fidele ac firmiter non accepit affirmat iustificari non posse Est pra-
 terea doctrina huius propositi cō. eōm oīm Patrum et Scholasticorū sententiā
 in hac quam diximus indifferentis constituentem hōis libertatem ita expressit Clemens
 epist. 8. de offio sacerdotis Iustin. mart. Apolog. 1.ª Pas. septianis, praesertim ibi,
 neque quiequam horum laude dignum. erit nisi utramq. in partem uertere, et quasi
 flectere se possent. Iren. 1.º 4. adu. haeres. c. 71. Tertul. 1.º de exortat. castitatē ad
 finem lib. de monogamiaq. 1.º 2. ad. martion. ad initium ibi libertas arbitrij in
 utramq. partem coniecta est, Origen. 1.º 3. Periarck. c. 1.º Athan. orōne cō. Idola.
 Basil. 1.º 3. cō. Euzoimium et in illud Esai. iq. semen reprobum. Nazianz. apo-
 log. 1.º Chryost. hom. 60. in c. ioh. Matt. homil. 2.º de lazaro hom. iq. in Gene.
 Cyril. Alex. 1.º 4. in Joann. c. 9. Epiphani. 1.º 1.º ad. haeres. cap. 16. Hieron. 1.º dia-
 log. ad. Pelagianos et ad. fil. lib. 3. ij. et epist. 147. ad Damasipū Aug. 1.º 3.º
 de lib. arb. c. 2.º et 3.º et ioh. et 25. 1.º de spū et lra c. 24. de predest. sanct.
 c. 1. et alijs supra adductis Enobius Trineni in his quae ante mille annos scripsit
 ad Constantinum irridet libertatem in qua in una cō. parte datur eligendi lra
 et subiit quare electionem nominat ubi unam tñ partem aherit fuisse conueniam
 utatur à Iuriano l. 4. cō. Magdeburgeni c. 2. Damasc. 2. de fid. c. 26. In
 nostra potate dicit sunt ea quae liberum est nobis facere uel non facere et pau-
 lo inferius nobis libera sunt quae in utramq. sequi contingere possunt uelut mo-
 ueri, et non moueri appetere, uel non appetere, gaudere, et non gaudere Ber-
 nard. serm. 11. in Cant. Scholastici fere omnes idem affirmant secuti Ari-
 stotilem nono Metaph. tex. com. 10. ubi optime Dicitur Tho. lec. 4.º et ex eo-
 dem Arist. 3. Ethic. c. 5. major 2.º dist. 24. c. de lib. arb. et dist. 25. initio
 D. Thom. 1.ª par. q. 41. art. 2.º et q. 103. art. 2.º et 3.º et fusi q. de uerit. 2.
 art. 1. et alibi et q. 9. de potent. art. 7.º ad 13. arg.º Henric. 1.ª 2. de q. 78.
 memb. 2. art. 3. et memb. 3.º art. 1.º et 2.º et q. 75. memb. 6.º et 7.º Henric. quod
 lib. 1.º q. 16. et quod l. 14. q. 5. maior in 2.º dist. 25. q. 1.ª Ocean. in 1.ª lec.
 1.ª q. 6. Capreol. in 2.º dist. 24. q. 1.ª art. 3.º Henricus Henricus quod l. 1.ª q. 1.ª
 art.

art. 1° Riccard. art. 7° ad initium Casto uerbo libertas Torres 1^a part. 4^a lib. 4ⁱ art. 2° part. 1^a 2^a et 3ª Comment. Victoria pro lect. de uoluntate ad usum rationis prop. 4. n. 8° Et fore oēs uoluntates, qui oēs actum liberum nequaquam censent, qui à uoluntate non oritur quae heat. p̄tatem atq; indifferentiam ad non operandum cum operatur, uel ad oppositum actum eliciendum. quod uel ipsi Bañes cum argumentis uiget. fatetur, atq; ita fatetur ut hoc cōe esse omnium sapientum axioma pronuntii et sic in Commentarijs in 1^{am} partem c. 1ª art. 2° sub. 2° d. 3° in probat. cor. Leolum, apponamus uerba ipsa, S^{ti} Patres Philosophi et ceteri sapientes illud dumtaxat appellant liberum quod possibilitatem hēt ad esse, et non esse, ita Arist. 3° Ethic. c. 4° et D. Aug. 1° 3° de lib. arb. c. 3. Inquit illud solum in nobis liberum est q̄ in nobis est facere et non facere Hier. in epist. ad Damasū. de filio prodigo circa fin. Damas. 1° c. de fid. c. 20. Haec Bañes extumo loco illud est q̄ diligent^{er} aduertit q̄ admissa haec sentia nihil fieri, aut omitti pot̄ quod uel laude, uel reprehensione dignum sit, nullum est peccatū nullum meritum nulla uirtus. Neque n. peccare aut non merito et uirtute operari censenda est uoluntas, quae dum aliquid agit requirit non agere, nec agere dum non agit; quippe nec peccatum nec meritum nec uirtus esse pot̄ ubi uera in uoluntate libertas et indifferentia uel operandum uel non operandum desideratur, ut certe in hac opinione desideratur. quo et fit ut absurda oīa quae ex sentia Lutheri, et Caluini deducuntur à D. qui magna in illum uolumina conscripserunt eodem plane modo ex hac sentia consequantur, nam si uerba omittere uelimus, et eam ipsam atten- dere, idem plane sentiunt, nec nisi uerbo discrepant; eandem n. determinationem uoluntatis haeretici apto uocabulo necessitatem, isti Catholici uocabulo prorsus - coñis libertatem uocant; quam rem et multo ante aduertit, et optime expendit Bellarmi. tom. 7. lib. 4. de lib. arb. c. 14. sub finem.

Propōnes notatae in Doctrina P̄ris
Dñici Bañes. De meritis Justorum

Quae de meritis iustorū pluribus locis docuit P̄r Bañes et simul iunxiimus ac decem proximis propositionibus complexi sumus, tum ut facilius ea quae perpe- ram dicta sunt uno quasi obtutu perspicui possent, tum ut molesta eandem re- repetitio uitaretur.

1ª Propositio. Non attribuit Deus iustus in caelo tantam gloriam essentialis
te quantam isti meruerint de condigno suis bonis operibus, sed longe maiorem.

2^a Propositio. Propter plura merita condigna in quibus iustus perseveret
usq ad mortem non habetur maior gra aut gloria essentialis in caelo, neqz erit
quisqz sanctorum propter plura merita quam propter pauciora eiusdem intentionis

3^a Propositio. Multa merita iustorum non sunt remunerata proprio et essentiali
li premio eis debito absque noua eorumdem iustorum culpa.

4^a Propositio. Ex diuturna perseverantia et continuatione operis meritorij
non crescit meritum neqz augetur gra vel gloria essentialis in caelo, sed tunc
meretur qui per solum unicum instans diligit Deum, quantum is, qui per plu
res horas immo per totam uitam Deum continuo diligeret cum eodem intentione

5^a Propositio. Qui post innumera peccata ad Deum conuertitur in articulo
mortis per actum caritatis ac decem sequi sanctus et beatus erit, atqz ille, qui
per totam uitam mansit in gra et obseruat mandatorum Dei multiplicando in
numerabiles actus intensos ut decem.

6^a Propositio. Actus fidei spei religionis poenitentiae misericordiae et
aliaz uirtutum moralium a caritate imperati nullum specialem gradum grae
uel gloriae essentialis merentur propter eum qui respondet actui caritatis,
per quem imperantur, neque per illos habentur maior gloria essentialis, qz alias
dantur propter actum caritatis, ex quo imperantur.

7^a Propositio. Omnia alia bona opera aliaz uirtutum propter caritatem
sunt sequalia ad effectum merendi uitam aeternam, et augmentum grae et glo
riae essentialis.

8^a Propositio. Tanti meriti est apud Deum dare potum aquae pauperi
quanti fundere sanguinem qz si utrumqz opus procedat ex actu caritatis neque intellectu

9^a Propositio. Similitudo non est maioris meriti apud Deum uirginitas
quam coniugium in ord. ad gloriam aeternam neque uoluntaria paupertas, ut
perfectio status religiosi erit maioris meriti respectu gloriae essentialis qz opus
opulenta

opulenta, et secularis vita; et eadem rōne non erit magis meritorium credere
aut sperare in Deum quam concedere propter ipsum, si oīa sint paria ex parte
intentionis actus caritatis imperantis opera praedicta.

10.^a **Propositio** Mensura adaequata gloriae essentialis dandae iudis ut premia
suoꝝ operum erit unicus actus à caritate elicitus cum maiori intentione quā om-
nes alij pro reliquis bonis operibus tam elicitis quam imperatis à caritate qua
iustus habuit in tota vita nihil amplius dabitur gratiae essentialis ^{et gloriae} quam si
ea iustus non fecisset, sed solum unicum illum actum intentionem elicivisset in
tota vita.

Ostenditur has Propositiones esse Ivis Banès.

Has omnes propositiones non solum in publicis proleutionibus ac disputationibus quo-
ries se se offert causis ultro ac libenter dat suis adversarijs Ivis Banès, sed et
ijsdem fere quibus non eas posuimus terminis docet in suis commentarijs in 2.^a 2.^a
D. Thom. q. 24. art. 6. dub. 2. 3. 4. et 5.^a et in Scholijs quae ad resolutionē Victoriae
attenuit et in p.^o d. 2.º concl. 3.^a praed.^a docet per actus remissos à caritate eli-
citos mereri iustum vere, et proprie, hoc est de condigno incrementū grāe, et ca-
ritatis atq; adeo gloriae essentialis; sed concl. 4.^a subiungit, si iustus morietur
cum illis meritis remissis antequam prorumpat in actum caritatis intentionem
habitu praecedente non dabitur ei illud augmentum gratiae et gloriae essen-
tialis quod si meruerat. q.^o ponit in hoc casu remanere illa merita atq; re-
muneratione propria, et specialiter premis ijs debitis, et non dari illi iusto totam il-
lam gloriam quam meruerat per illos actus remissos, sed longe minorem, neq;
dari tunc maiorem gloriam propter plura illa merita remissa quod docent res
priorēs propositiones. Praed.^a dub. 5. concl. 3. et 4. est. modo loqr^r de operibus ve-
rentis à caritate imperatis quo de actibus remissis ad eadem elicitis locutus fue-
rat, et auent oīa opera virtutum moralium tam infusarum q̄ acquiritarum
perfecta ex actu caritatis intento seu remisso vere et proprie mereri affū
gratiae et gloriae essentialis nunq; vero dandū iri hoc affū nisi auerit ac-
tus caritatis intentionis, quam sit habitus praecedens; quo solo actu creuit
grā et gloria essentialis, et tantum creuit quantum huius actus intentio increm-
nem

295 359

nam habitus proexistentis excedit. quod etiam expresse docet hic auctor 2.
4.º illius ar. 6. praedicta, ut luce clarius sit hunc auctorem iusto denegare
querente gradum gratiae et gloriae essentialis ob merita summa, et ob merita
bonorum operum factorum ex imperio caritatis nec hinc operibus aut virtutibus
plus tribuere ad gloriam essentialem, quam si nunquam extitissent et unicum
illum actum intensiorem vir iustus elimitet tota vita: ergo tres illas pro-
posiciones aperte docet quas nos in eius doctrina notauimus sed
longe clarius affirmat q. 4.º propositio continetur in illo dub. 9. conclus. 3.
in qua discretis verbis proficitur iustum quantumuis continuat actu dile-
ctionis diuinae ex caritate cum eadem intentione qua coepit non mereri ma-
ius incrementum gratiae et caritatis uel et gloriae essentialis, quam si per
unicum tantum instans in eo actu perdurasset. De 1.º certae propositio non
nullus esse potest dubitandi locus, eam ab auctore qua ratione nos diximus af-
firmari, nam dub. 2. solorem ad 5.^m et clarius dub. 9. et 5. et paulo inferius
concl. 6. se id unum, inquit, intendere q. quantumcumque iustus multiplici-
cauerit bona opera eaque continuauerit si tamen nunquam habuerit actu carita-
tis interioriorem erga Deum, non accipit meritis lumen gloriae quo magis, et
perfectius uideat Deum et ex consequenti non erit beatorum uicariue. Jam
uero 6.^{am} 7.^{am} 8.^{am} et 9.^{am} conclusionem tradit dub. 5. paulo post conclusionem 3.^{am}
ubi auctor per actus uirtutum tam imperatorum quam acquiritur a caritate
imperatos mereri iustum uere et proprie incrementum gratiae et gloriae
essentialis et se ipsum explicans subiungit non est intelligendum q. istis operi-
bus debeatur maius premium essentialis q. actui caritatis elicto ex quo
imperantur, nam uerissimum putat actus aliarum uirtutum a caritate
ex propria ratione nullam includere rationem meriti quod spectat ad premium
essentialis, sed solam caritatem esse totalem et adaequatam rationem meriti ui-
tae aeternae, et augmenti illius, reliquas uero uirtutes in hoc pares esse
inter se q. ex nulla eorum. huius ratio meriti desumitur. quare in the-
sibus quas anno 1509. publice disputandas proposuit Salamanticae ac ty-
pis excudio socius diuinae atq. iisdem uerbis auctor ad esse minoris

meriti

meriti dare potum aqua frigidae & c.^o & pro eodem fundere sanguinem si
utrumque pari caritate fiat Idemque in ipso disputationum processu affirmavit
de uirginitate et conubio, de stata religionis et uita seculari, eadem est n^o illi
horum omnium ratio atque eodem pacto de omnibus alijs operibus omnium uirtutum
preterq^{ue} caritatis affirmavit generatim esse aequalia ratione meriti, respu^{er}u^{er}u^{er}u^{er}
essentialis. Pl^u denique prop^o tam aperte in toto illius articulo discurtu et in
scholijs in selectionem P^{ri}s Victorice traditur à P^{ri} Banès ut opus non sit
peculiaris designatione loci in quo eam affirmet, eo n^o reddidit hoc eius doctri
na uniuersa ut aperte doceat caritatem non augeri nisi per actum intentionem
sibi propriam gratiam uero et gloriam essentialem ex nobis operibus t^{er} augeri
quantum caritas exuerit & h^uic actum intentionem.

Censura harum Propositionum in Uniuersum.

Uniuersa haec doctrina superioribus propositionibus tradita non modo maximam offensam
nem ac periculum parit Catholicos pijs auribus sed plurimum et detrahit
bonis operibus et meritis uirtutis et proxime auidit ad loquen^{ti} modum quo haec de
peccate utantur haeretici bonorum operum hostes accerrimi, ut n^o haeretici d^{ic}em
edimunt bonis operibus fructum uitae aeternae negan^{ti} eorum meritum dirigis ad
Incrementum gratiae et gloriae essentialis ita P^{ri} Banès omnem ijsdem operibus
fructum adimit specialis incrementi gratiae et gloriae essentialis uno excepto actu
intentione caritatis, quo solo totam meretur gloriam essentialem dandam bonis
operibus totius uitae tanq^{am} premium atq^{ue} ex huius sententia non minor gloria essentialis
his huius solo actui danda est quamuis ad eum nullum aliud opus bonum aueritur
quam si alia innumerabilia bona opera uel aequae, uel minus intensa adiunge
tur; ut iure optimo dici possit Praem Banès unio actu intentione caritatis, in hac
re à Lutheranis differre, quibus etiam quod ad caetera bona opera attinet ulterio
dat nullum eo operante fructum gratiae et gloriae essentialis parere praeter eum qui
absq^{ue} his operibus homines unio illo actu intentione consequerentur, quae uel ista
huius doctrinae cum Lutherana consentio satis esse debet, ut ea ab Eccl^{esi}ae damnatur
ae ceijuiatur. Itue auidit alia non minus efficax ad remp^{er} & hoc sententia sepi
fideles

fideles reuocat à bonis operibus. Nam cum homines suapte natura ferantur ad praemium et huius causa operentur, si res semel ex eorum animis haec ipsi praemij specialis essentialis gloria euellatur mirum uidebitur, si aliquis numerum ad bonum aliquod opus ad mouere uoluerit, at (Cui. docet S. Banes) proprius ac specialis gradus gloriae essentialis ex actibus caritatis aliarumque uirtutum omnium seminis sperandus non est, sed tunc factu illo intentione quem nunquam aut raro in uita fideles eliciunt; ergo maxime uerendum est ne si hanc doctrinam semel imbiberint et omnia bona opera contempnant et omnis eorum feruor et ardor à bonis operibus uel tepescat uel extinguatur. Nec obstat si dicatur his operibus uenire gloriam accidentalem hoc n. et longe minus mouet quam essentialis et ob eam huius raro mouendum operandum. Ad hoc plurimum fauet haerens Ioviniani qui omnia bona opera ac merita fidelium et ex consequenti praemia aeternae beatitudinis aerebat aequalia, quod n. ille generacim de omnibus meritis ac praemijs affirmabat, hoc noster auctor de bonis operibus ac meritis omnibus, si unum excipias actum caritatis intentionem et sicut ille nullum constituebat discrimen inter beatos in gradibus gloriae essentialis pro uaria operum qualitate, ita hic nullum discrimen ponit ex qualitate et genere operum, sed tantum ex maiori uel minori intentione illius actus caritatis. Haec de his propositionibus in uniuersum.

Centura trium Prop. priorum in particulari.

Vt ad singulas propositiones accedamus nihil tres priores propositiones manifestum ac non ferendum errorem circa fidem continere uidentur quod ordinis sacrae scripturae et S. Patrum et ratione sic ostendi.

1.º ex sacris lris manifeste habemus Deum redditarum unicuique mercedem secundum opera sua, 2.º error est, et cum sacris lris deo pugnant credere Deum non dare nobis tantam gloriam essentialem quantum mereamur de condigno et pluribus meritis non respondere, maiorem gloriam q. uni

eiusdem intentionis et propterea multa merita caritura suo premio glorie
essentialis liquet hoc ex psal. 61. In cedulis unicuique iuxta opera sua, que
psalmi verba suo ore scriptus Dominus confirmavit. Matt. 16. et ab Apolo expressum
ad Roma. 2. quibus consonant illa Eccl. 12. b. faciet unicuique propriam
mercedem sicut mercedem operum suorum et per Corint. 3. unusquisque propria
mercedem recipiet et sicut suam laborem, et 2. ad Corinth. 5. omnes nos manifi-
stari oportet ^{ante} Tribunal Christi ut referat unusquisque propria corpo-
ris ut gerit siue bonum siue malum, propriam corporis i. mercedem sicut
meritis ut si hoc magna sit vel parva, magna sit vel parva merces, nul-
lum tamen opus est Deo exiguum est caritate manans et debita tibi mercede ac
premio fraudetur, si a iusto fiat in gratia, et cum gratia moriatur.

Conf. hoc ipsum verbis illis Matth. nam et Capilli capiti tui omnes nume-
rati sunt, hoc est omnia opera vestra bona omnes cogit actiones quantumvis le-
ves, ac capillis similes tui numeratae sunt apud Deum ut iis dignam mercedem
in die Iudicii largiatur. In hanc sententiam Ambros. prologo. 2. de Iesu 1. ex-
plicat hoc verba, atque insinuat, inquit his verbis et Deus operum no-
strorum pervigil testis ut remunerationem donet eterne glorie, cui expli-
cationi fauent quae Christus subiungit eodem loco, quicumque dederit potum
aqua frigidae vni ex minimis istis tantum in nomine discipuli. Amen dico
vobis non perdet mercedem suam, Ponderandum illud in nomine discipuli,
vel ut ait Marcus cap. 9. In nomine meo, quasi expresse diceret id tantum
exigitur ut homo boni operis mercedem non amittat ut fiat in nomine meo
Dei causa. Temere igitur Patres exigit maiorem intentionem caritatis in
opere bono ut sit meritorium premij essentialis ac temere illi denegat mer-
cedem atque incrementum gratiae et glorie essentialis, si fiat cum maiori
vel pari intentione caritatis. Confirmatur praeterea verbis Pauli. 2. ad
Corint. 4. quod momentaneum est et leve tribulatio nostra super modum
in sublimitate aeternam glorie operatur in nobis. et cap. 9. eundem
epistole qui parve temerit parve et metet, hoc est qui remitte operatur
ad tamen glorie fructum exigit quantum is qui magna intentione genuerit
aliquem

aliquem in fructum colliget suo vix labori respondentem, nullum est in opus
 ex caritate factum quantumvis momentaneum ac leve, quod ex se pondus
 aliquod aeternae gloriae non producat, Gradus n. gloriae ad mensuram et
 pondus meritorum electis refert Deus. Huc etiam spectat illud ad Galat. 6.
 quae seminaveris homo haec et metet, quibus ac similibus locis Apost. teste Christ.
 ac caeteris plerisque Patribus seminis notae quod vis aliud bonum opus a caritate pro
 factum intelligit, et haec est Apost. sententia quemadmodum in rebus naturalibus fructus
 seminibus et in quantitate et qualitate respondere solent ita et in rebus supernatur
 libus fructus gloriae meritis bonorum operum in quibus iusti immortalis vitae se ex
 cuerint respondebit. Hinc eleganter Hier. lib. 2. in Iovinian. cum praed. Pauli
 verba qui parva seminat parva et metet attulisset, adiunxit, cum variis sementis
 genus sit in mensura et numero differunt ac si apertius diceret Non solum ex
 intentione caritatis quae fit elemosina sed et eiusdem et cum magnitudine cum
 multitudine mentum misericordiae pensandum est. At licet Br. Baris Deum remun
 nerare haec merita remissa dando pluribus titulis eandem gloriam verum do
 uertat is ne subdolum remuneratorem Deum faciat qui cum plura debeat gra
 ca ob plures titulos persolvat, Nos n. subdolum ac fraudulentum Praem. familiae
 censeremus, qui cum denarii diurni mercede in singulos dies cum Villico conue
 miset ac per integram hebdomadam Villicas sequi in Vinca ac Stenua labora
 set unico denario quod merces est unius diei totius hebdomadae laboribus sati
 facere vellet et praeterea conderet sufficere Villico si ob plures titulos de
 narij unius mercedem acciperet. Certe eandem esse de Deo et pro familiae
 rationem nemo non videt.

2. Ex Concilio ostenditur has proposiones esse duo erroneas, Etiam Coni. Sid.
 ses. 6. c. 10. definit iustos per observationem mandatorum Dei et Eccl. et per alia
 bona opera ex fide et charitate facta existeri in iustitia hoc est in ipsa carita
 te et gra quam Coni. iustitiam appellat et eam formalem iustitiae iudicatio
 nis ut patet ex eadem ses. c. 7. Cum igitur ad observationem mandatorum
 Dei opus non sit ut ex intentione caritate operemur sequitur manifeste

ex Inca Cone. ij. iustum absq. maiori mentione actus in gra et caritate esse
hunc posse dummodo ex caritatis imperio siue interior illa sit siue remissionem
bene operetur. Conf. hoc ipsum, ead. n. sen. c. ib. dicitur ut iustus bonis operi-
bus mereatur vitam eternam nihil aliud exigi nisi ut operetur ex influxu
gratie et meritorum xpi mediante viz fide et caritate, Temeraria f. est
et plane erroneum quod aserit Sr Baris nimirum non satis esse ad prome-
rendam vitam eternam tanq. mercedem et ad consequendam gloriam eternam
si ex caritate operemur sed requiri insuper ut opus efficiatur ex maiori
mentione caritatis. Praeterea ibidem Cone. can. 4. definit per bona opera
in deo facta augeri iust. am et can. 36. definit q. homi bonis operibus in deo
factis sperandam esse nobis eternam retributionem si bene agendo et divina
mandata custodien. perseverauerimus usq. in finem et can. 32. rursus defi-
nit Iustum suis bonis operibus, quae ab eo per gra. sunt promereri veri
augmentum gratiae et gloriae et ipsius consequentem si in gra. fuerint, Nulla
his omnib. locis maioris mentionis mentio nunq. ad meritum bonorum operum
aut ad actualem premij consecutionem Cone. exigit hanc maiorem mentionem.
Ergo nulla probabili rone aseritur q. opera ex caritate facta absq. maiori il-
la mentione iustam non mereri aut certi non consequi maiorem gloriam essen-
tialem si in gra. fuerint quin potius cum expressa Cone. ij. definitione hab-
declaratum sit per talia opera augeri iustitiam seu gra. et ex consequenti glo-
riam essentialem si iustus in gra. moriatur, error erit evidens et non ferendus
ullo modo in fide catholica his sanctis operibus hoc incrementum gratiae et glo-
riae essentialis denegare.

3.º Idem probatur ex sanctis Patribus qui omnes ubique docent mercedem aeternae
gloriae meritis commensurandam esse tantoque meliorem, Deo gratiorem beati-
tatem denique futuram unamquemq. sanctorum in caelo quantum plures et maiores in
Dei obsequio labores subierit, ac plura meruerit, sic Greg. 4. moral. 42. quo
hic alius alium merito superat illi alius alium retributione transcendit et
de retributione loquitur absque dubio gloriae essentialis ut ex verbis praecedentibus

298 ut qui 362
bus et sequentibus liquido constat. Proccetera lib. 19. moral. c. 21. de meritis et
tributionis bona cogitat necesse est ut ad omnem et causam meritorum mercedis
extendat, vocat autem eam mercedem mercedis quodcumque opus bonum siue ma-
gnam sit siue paruum, ut ipse statim et explicat. Idem docet Hieron. in c. 4.
et 10. Ezechiel. cum tam premia, quam supplicia veteris conferri eadem mensu-
ram meritorum concedit idem ipsemet lib. 2. in Iovinianum dicens in sequen-
tiam meritorum futuram esse in beatis in aequali gloria Idem Ambros. loco
allato superius et l. 2. de uocat. gen. c. 22. ad fin. dicens per labore operonum
per instantiam supplicationum per exercitia uirtutum fiunt incrementa me-
ritorum et qui bona generint in sua bona conantur. Accedit Aug. lib. de
1. ta Virginitate c. 26. 27. et 44. Proccetera uer. 19. de uerb. dñi et alias
saepe accedunt denique omnes sancti Patres ac Theologi dicentes quate ac-
ta caritatis siue elicitio siue imperato mereri iudum de condigno augmentum
gratie et glorie essentialis atque hoc augmentum dari in fallibili iudicio
qui illud meruerit si perseverauerit in gra. ut ex doctrina D. Thomae liquet
clare p. 2. q. 114. art. 10. et c. 2. q. 24. art. 6. et quamuis S. Baro
omnibus iuribus concedat ut D. Thomae pertrabat in sua sententia in Prin-
ceps Thomistarum Capreolus acerrimus propugnator doctrinae D. Thomae p. 2. dis-
17. q. 2. ar. 1. ad 2. m. Aureoli contra 3. am et 4. conclus. et in 4. dist. 14.
q. 2. ar. 3. ad p. m. scoti con. 2. am conclusionem auerit ex parte ista ex sententia D.
Thomae q. quate actu Caritatis quantumuis remoto dicitur esse in coelo no-
uum et specialem gradum gratiae et glorie essentialis et per multiplicat.
horum actum necesse ipsam gratiam et gloriam essentialem et ad superueni-
at
enti actus intensior. Eodem modo intellexerunt D. Thomam, Victoria,
Soto, Cano, et Universis recentiores in suis lectionibus super D. Thomae locis
allatis neque id tradunt tanquam rem dubiam et in opinione positam
sed tanquam rem certissimam de qua dubitare non liceat salua fide. Quon-
doctis. Victoria selectione illa de augmento caritatis n. 21. cum hanc
conclusionem statueret pro quate actu caritatis quantumuis remoto necesse

quis et maiorem gloriam consequatur addit nullo modo dubio de hac conclusio-
ne, quia ex fide et sacris litteris habemus. Propterea Fr Petrus à toto maior
primariae Cathedralis Sabinae Magr in lectura sua super 2^a 2^a D. Thom.
q. 24. ar. 6. damnat tanquam erroneam in fide sententiam audentem hominem
non habituram maiorem gloriam essentialem pro unoquoque opere et minimo
ex caritate factis, quantumvis remissi.

Idem docet Fr Joës della Lena Vespertinae Cathedralis Magr in ead Sabinae
Acad. quos oēs fere recentiores Theologi sequuntur, Denique Magr Tu-
mel in suis Commentarijs in 1^a partem D. Thom. q. 95. ar. 4. hoc ipsum docet
latissime quibus fit ut hoc sententia repugnans toti Theologorum sententiae ac modo
loquendi sanctorum Patrum iure optimo temeraria et erronea censenda sit.

4°. Evidenti ratione ostenditur has propositiones erroneas esse nam meritum de condigno
includit intrinsece debitum iustitiae positum in promissione et pacto Dei
atq; in ipsa perfectione operis quatenus ex motione spūs s^{ti} manat, qui opus
dirigit ad vitam aeternam ut optime D. Thom. 1^a 2^a q. ii. ar. i. et seq. et
colligitur perspicue ex Paulo 1. ad Timot. 4. reposita est mihi corona
iustitiae et ad Hebr. 6. non est iniustus Deus ut obliviscatur opus uestri, et
ex Cone^o Arauxicane car. in. definiente deberi mercedem bonis operibus in
gratia factis. Ergo si quis actu remissus caritatis quodlibet opus bonum ex
caritate factum mereatur incrementum gratiae et gloriae essentialis de condigno
ut clariss^o definit Cone^o Ind. nulla ratione negari potest deberi ex iustitia hoc
incrementum p^{ro} operibus s^uo iuxta promissionem et pactum ergo impune
erit et contra Dei fidelitatem avertere Deum non stare promissis et mercedem
non solvere clamante praesertim Paulo 2. ad Timoth. 2. fidelis meret et
se ipsum negare non potest et ad Hebr. 6. non est iniustus Deus Propterea in
sacris l^{it}ris Deus magis ad misericordiam et premium quam ad vindictam et
poenam propius d^o et iuxta illud eod^e occasione Theologorum. Ut nullum malum
impunitum, ita nullum bonum manet irremuneratum. His posit^{is} sic argu-
mentor certissimum est ex fide q; quod culpa et levis^o poena Inferorum

augori

augeri in illud Deuteron. is. Pro mensura delicti erit et plagarum modus
et Apocal. id. quantum glorificavit se et in delictis fuit in latere luctum
et tormentum ergo certissima et fide tenendum est pro quocumque opere bono et
levissimo ex caritate facto augendam esse gratiam et gloriam essentialem et ex
consequenti pluribus meritis maiorem gloriam respondere debere.

Censura 4^a propositio

Plurimum perseverantiae in bono opere detrahit haec propositio ad ipsam sum-
mopere in sacris literis nos Deus hortatur sustine inquit Ecclesiast. c. susten-
tationes Dei coniungere Deo et sustine ut exeat in noviss. vita tua Eze-
ca versio haec habet Conglutinare illi ne discedas ut augearis in novitionis
tuis, At hic aperte promittit gratiam et gloria incrementum ob perseverantiam et
continuam ~~inventionem~~ in bonis operibus et dilectione Dei quamvis contra nos
undique tentationes ac tribulationes insurgant et d. Luca. 22. laudat di-
scipulos suos quod secum permanserunt in tentationibus et ea de ea pro-
mittit illis regnum caeleste, et Jacob. c. i. qui permanserit in lege perfectus
liberatus beatus in factis suis erit et c. s. ecce beatificamus eos qui sustinuerunt
sufferentiam Job audistis et fidem Domini vidistis Non ergo potest regni
continuationem istam habere specialem rationem laudis, et idcirco meriti ratio
i. laudabilis et meritorij se invicem sequuntur in actibus humanis ut con-
stat ex d. Thom. i. q. 21. ar. i. et 2. et conf. quia continuatio boni operis
specialem difficultatem ac laborem habet sed maior labor Dei, et vitae aeternae
eo susceptus est maioris meriti apud Deum et maior illi debetur merces in
caelo in illud Greg. 9. moral. c. 7. laborem boni operis gloria sequitur ac
tributionis et Ambros. lib. 2. de uocat. gent. c. 10. per laborem operationum
fiunt incrementa virtutum q. Conf. praeterea quia meritum durans Epe.
longiori maius est in durationem q. et iustitia maior illis merces seu
premium debetur, et hoc haud dubium est, nam ut optime dicit Hieron.
lib. 2. con. Iovinian. non est iniustus Deus ut dispart meritum aequali
mercede compenset.

Censura 5.^{ae} propositionis.

Eisdem hae prop.^o testimonijs et rationibus rejicitur quibus pro aerecta est, si n.
salua fide dici non pot. ad dari maiorem gloriam essentialem ob plura merita
quam ob pauciora aut minori dari gloriam quam quis meruerit, neque et
dici poterit illum qui plures actus meritorios operatus est per totam vitam
maiorem gloriam consecuturum esse q. cum qui post innumerabiles pec-
cata in tota vita unicum actum meritorium eluxerit in fine vitae neque in-
teritum ac fuit ultimus alterius actus. Sed primum agatur contra hanc pro-
positionem. Scriptura et Sancti Praesertim nos admonent ne differamus
conversionem ad Dnum et ratio ex potissimis est quia qui longiori tpe
& Deo seruiunt maiori mercede vitae aeternae digni sunt si caetera sint
paria. Hoc aperte indicant II. Praesertim ut Ambros. 7. in Lucam in illa uerba e-
ia. eiusdem hae Homo quidam habuit duos filios, et B. Aug. serm.
19. de uerb. Dni qui parabolam operariorum explicantes aiunt eos qui
caeteros praecedunt ac praecurrunt praesertim si caetera sint paria maiore
neque ampliore gloriam apud Deum consecuturos et eadem est aliorum
Interpretum eiusdem parabolae Mat. 20. sententia ergo.

Censura 6.^{ae} propositionis

Quamuis ea quae dicta sunt superioribus censuris ad huius et ceterarum
propositionum errores confutari referenda sint, cum tñ error in hac propo-
sitione ab alijs longe diuersus sed aeque à Cath. fide abhorrens contineatur pe-
culiari censura opus esse duximus. Praecipuus error praecedentium propositionum
in eo consistebat q. gradus gloriae de condigno debitus meritis negabatur.
at in his quae sequunt. ipsa meriti ratio tollitur omnibus alijs uirtuti-
bus à caritate distinctis opinatur n. Et Banes meritum vitae aeternae
omnino totaliter et adaequate proficisci ex sola caritate ex alijs uero uir-
tutibus nullo modo, sed contrariam sententiam docet manifeste D. Thom. 1. 2.
q. 114. art. 1. ubi ex professo docet fiam esse principium merendi uitam
aeternam non solum per caritatem sed etiam per alias uirtutes principales

quidem

quidem per aequitatem minus principaliter et secundario per alias virtutes quae in solone ad 2^m. hoc addit meritum vitae aeternae augetur ex magnitudine laboris quod habetur opus de se ex proprio genere et obiecto, et secundum praestantiam et excellentiam virtutis à qua tale opus elicitur et in solone ad 3^m. peculiariter addit Actum fidei per dilectionem operantis esse meritorium vitae aeternae ex propria ratione ipsius fidei. Idem loquitur de actu patientiae fortitudinis coeterarumque virtutum. Hanc ipsam doctrinam repetit 2^a 2^{ae} q. 102. ar. 2. et alibi saepe semper n. affirmat merita gloriae essentialis et ipsius incrementum convenire nostris bonis operibus non modo quatenus à caritate oriuntur sed etiam secundario ac minus principaliter quatenus ab alijs virtutibus proficiuntur ut n. perfectio fructus materialis non tantum ex radice arboris propeuditur sed et ramis, quibus medijs virtus radice ad fructus pervenit, atq. ex meliori ramo melior oritur fructus, sic etiam fructus meriti essentialis non solum ex radice caritatis sed etiam ex ramis aliarum virtutum quibus medijs caritas fructum edit pensandus est, et quo excellentior erit virtus per quam caritas operatur et coeteris paribus praestantior erit operis meritum ex parte influxus caritatis. quod verissimum esse demonstratur tum aucte D. Thom. lovis allatis, tum sacrarum litterarum testimonijs et suffragijs omnium SS. Patrum quibus manifeste docemur actus fidei ut fidei sunt specialem habere rationem laudis et meriti apud Deum propter eam quam à caritate participant et idem de coeteris virtutibus est dicendum. Et quidem de fide apud Genes. is. credidit Abraham Deo, et reputatum est ei ad iustitiam ac iud. Acti explicatio nem ad Rom. 4. Credenti autem in eum qui iustificat impium reputatur fides ad iustitiam secundum propositum gratiae Dei magna vero mercedis ac remunerationis loco ponitur iustitia quam beatitudinis consequitur et gloriae incrementum et ut testatur Christo. in eum locum. Hoc autem premium cadere dicit Actus fidei

secundam propositam gratiae Dei i. secundum divinam promissionem ac
pactum in quo situm. Quapropter Dominus beatitudinem promittit seu pre-
mium fidei Matt. 10. Omnis qui confitebitur me coram hominibus (per fidem
sua) confitebor et ego cum coram Patre meo qui in caelis est, et Jois. 20.
Beati qui non viderunt et crediderunt et Paul. ad Heb. ii. miris lau-
dibus extollens fidem ~~per eos~~ priscorum Latrum concludit per fidei
dignos fuisse a promissiones, Haec de fide.

At de his non diuina, tum alio saepe tum praecipue ad Heb. Cap. ^{10.} dicit.
Paul. nolite amittere confidentiam uestram quae magnam habet remunerationem
Propterea humilitati, mansuetudini, misericordiae, et alijs uirtutibus hinc
promittam fuisse a Deo uitam aeternam cuius incrementum pro actibus
singularum ex sacris literis perspicuum est Et omnino ceteris sacis est
ad confirmationem eorum quae diximus sermo quoniam in sermone praedicationis
Dei habuit Matt. 5. in quo multis uirtutibus beatitudinem pollicetur
Beati pauperes spiritu beati mites beati misericordes, quo loco pauper-
tas mansuetudo temperantia patientia misericordia Iustitia beatorum
dicuntur ob eam causam tantummodo quia per actus harum uirtutum
meretur iustus aeternam beatitudinem et maius aut minus incremen-
tum, ut exigit qualitas et natura unius cuiusque uirtutis. Quoniam in
die Iudicii Matt. 25. propter opera misericordiae retribuet Deus iustis
uitam aeternam, Venite benedicti Patris mei percipite regnum quod uo-
bis paratum est ab origine mundi esuricis et deditis mihi manduca-
re. sitiu, et deditis mihi bibere. Contraria igitur sacris literis docent
qui nihil amplius dari pro actibus aliarum uirtutum quam pro solo carita-
tis actu intentione contendunt, atque idcirco firma fide tenendum est
pro qualitate ac natura unius cuiusque uirtutis seu nobilior illa uirtus
sit seu minus nobilis, si caetera sint paria ex parte caritatis maiorem
aut minorem gloriam in caelis futuram teste Grego. in illud psal. 62. De-
reddes unicuique secundum opera sua. Appono uerba ex comm. ^{ris} in 7.
psal. poenitentialem In eo inquit, quod in opera dicitur ipsa operum
qualitas.

301 365

qualitas intelligitur ut cuius apparuerint bona opera eius sit attributio
gloriosa q^o tanto maior dubio erit gloriosior attributio quanto fuerit
qualitas operum excellentior, at nulla inter merita ipsa et opera inter-
cederet inaequalitas propter eam quae ex maiori aut minori intentio-
ne caritatis proficitur. Hoc ut falsum sit et Ecc^{ae} traditioni con-
trarium nosse dicemus.

Censura 7.^{ae} propositio.

Hoc eadem prop^o expressè à Conc^o Thelense sub Siricio Papa contra
Iovinianum eiusque sectatores damnata fuit. Sic n. auerebant nullam
esse inaequalitatem meritorum aequè bonum esse coniugium ac uirginita-
tem tanti meriti apud Deum esse ærum temporalium possessione fieri quanti
est eadem q^o contemnere atque ipsi se se uoluntaria paupertate abdi-
care totum hoc usq^{ue} anathemate damnatur in illo Conc^o ubi inter alia di-
citur Agrestis ululatus est nullam uirginitatis gratiam nullam caritatis
ordinem acseruare promiscua oia uelle confundere diuersorum gradus
abrogare meritorum et paupertatem quaedam celestium remunerationum
inducere quasi æ^o una sit palma quam tribuit ac non plurimi abun-
dent tituli premiorum. et infra: Jure laudatur bona uxor sed meli-
us pia uirgo profertur et Siricias Papa Opta ad Ecc^{am} Mediolan^{ensem}
eundem damnans Iovinianum Virgines definit preferendas esse
coniugibus hoc ipsum antea definitum erat in Conc^o Gangran^{ensi}
con. 9. Cantagineri p^o c. 9. et longe p^o hoc ipsum confirmatum est
in Conc^o Florentino in decreto super unione Armenorum, his uerbis
sicut uirginitatem uiduitati ita nuptijs castam uiduitatem laude et
merito preferendas esse censemus sed latius cum hanc persequitur Hiën.
l. 2. ad. Iovinianum multis sacrarum literarum testimonijs probans
in aequalia futura ueteris beatitudinis premia s^{ed} in aequalita-
tem meritorum, eam uero meritorum in aequalitatem non ex inaequali-

solum intentione caritatis, sed multo magis ex inaequali perfectione
virtutum et operationum petendam docet, quare melius esse ac mentio-
nam magis ieiunare quam cibum sumere delicatum virginitatem serua-
re quam ducere uxorem, renunciare temporalibus quam diuitijs in-
cumbere predicare quam eas civiles tractare, et sic de alijs quod in-
telligendum est per se loquendo et caeteris paribus ex parte caritatis
obedientiae et aliarum circumstantiarum et lib. con. uigilar. idem be-
atus Hier. longè praestantius esse dicit et Deo gratias renunciare
temporalibus rebus per uoluntariam paupertatem quam eos retinere
pro elemosinis facien. eandem prorsus confirmat sententiam B. Aug.
sem. serm. 19. de uerbis Dñi ubi explicans quae eone futura sit in
aequalis merces aeternae gloriae seu uitae aeternae alio modo inquit
ibi erit castitas conjugalis alio modo ibi erit integritas uirginalis
alio modo ibi erit fructus boni operis, alio modo ibi erit corona patri-
nis. et lib. de 3. Virg. -- c. 44. ait uirginitatem 3. tam praesertendam
esse in caelo castis nuptijs, sicut fructus centenarius praesertitur tricens
et expresse loquitur quaedam gloriam essentialem et per se loquen. siue
caeteris paribus subdit n. uxor obediens praesertitur uirgini minus
obedienti, quod intelligi non pot. per gloriam accidentalem quae est lau-
danda uirginitatis illa n. nullat. dabitur mulieri conjugatae sed
intelligen. est de gloria essentiali quae utiq. pot. conuenire hoc ipso
tang. certum supponit B. Greg. 1. 19. moral. c. 21. dicens quis igno-
ret esse boni operis meritum, mortuum sepelire et tñ uidam qui ad se-
pelien. prem. dimitti poposcerat. dictum est, tñe, ut mortui sepeliant
mortuos suos, ne aut uade ^{renuntia} regnum dei ^{postponendum} post ^{proponendum} namq.
erat obsequium huius ministerijs officio praedicationis tñe spectat q.
idem Greg. in psal. 7. poenitent. ^{lem} uixit sñ diuersam operam qua
litatem diuersam fore gloriae attributionem pro qualitate et ipsoz opoz

et non pro intentione tñ caritatis ex qua fiunt, neque aliad sibi uoluit
 Ambros. lib. 2. de uocat. gent. c. 10. q̄ laborum iniquis operationum per
 instantiam supplicationum per exercitia virtutum fieri incrementa me-
 ritor. Sed iam sacras literas testimonijs cum Sc̄i Bañes agamus
 Inp̄is Virginitatem preferendam esse coniugio manifeste docet S. Paulus
 1° Corint. 7° dicens qui matrimonium uirgit uirginem suam ^{bona} facit et quis
 non uirgit melius facit. De renunciatione quoque et abdicacione reru
 temporalium q̄ sit quid perfectius q̄ possessio et dominia illarū patet Matth.
 19. si uis perfectus esse uade et uende oia que habes et da pauperib;
 et habebis thesaurum in celo et ueni et sequere me. et paulo post dicit
 qui reliquerit domum uel fratrem aut sororem propter nomen meum cen-
 tuplum accipiet et uitam eternam possidebit. Vbi luce clarius constat
 renunciationem temporalium edmendari tanq̄ opus perfectum et super
 erogationis eiꝝ promitti premium exuberans note contugli designatu
 p̄ncipalr de opere predicationis q̄ sit maioris meriti de se quā ci-
 uiles cas tractare manifesto constat ex S. Paulo cum in dictis et 1°
 Corint. 12. emulamini charismata meliora, neque multo post c. 14. di-
 cit emulamini sp̄ualia magis aut ut ^{phetis} prophetate et paulo post uolo
 aut uos loqui linguis magis aut prophetate, nam maior est qui prophe-
 tat, quam qui loquitur linguis et in c. 1° eiusdem Ep̄toe dixerat se nō
 fuisse missum ad bapuzandum sed ad euangeliuzandum quasi ad
 aliquid melius et excellentius sed magis gn̄atim probatur quoddam
 esse opera meliora et magis meritoria apud Deum ex proprio ḡne
 et obiecto quam alia que p̄ ad Corint. 3. docet Ap̄tus super fun-
 damentum x̄i quosdam edificare aurum quosdam argentum alios
 lapides preciosos ubi de iudicij sermone esse ac de iudicij bene ope-
 rantibus haud dubium est, et tñ aperte licet magnum inter horum
 merita esse discrimen non penes intentionem modo et conatu, sed penes

uana genera operationum si n. solum discri-men esset de uana in-
tentione uita caritatis non compararet inaequalia merita metalli et
diuersis sed diceret quosdam aedificare aurum praestantius quam
alii at cum dicat alios aurum argentum, alios, alios lapides precii-
osos cui dubium erit tam uarijs metallor. gen. et diuersa bonorum
operum gen. significare uoluisse, quor. quosdam sunt ex proprio gen.
praestantiora et magis meritoria uitae aeternae qua alia. Id ipsum
insinuauit idem Ap. 2. ad Corint. xi. cum ait ministri x. i. sunt
et ego ut minus sapias dico plus ego. In laboribus plurimis in carce-
ribus abundanter in plagis supra modum in moribus frequenter
ubi ex cond. et qualitate operum in quibus x. i. ea uertatur fuit
fuerat suam iocunditatem et merita edemorat. Huc addit q. d.
Paul. ad Rom. 12. humero corpori ecc. am. componat q. te uarijs mem-
bris ornatum sit unum habet perfectius alio in diuersa munera ad
quae ordinatur, quamuis oia eadem aia uiuificentur. Ita inquit Paul.
multi unum corpus sumus singuli aut alter alterius membra diuersa
et minus magis ut perfecta propter diuersa uirtutum offa et oia eadem
conitate uiuificentur. Ad hoc et facit illud q. d. ad Corint. 13. ubi haec
mentorum imparitatem explicare uolens Ap. nec ois inquit caro
eadem caro, sed alia hominum alia pecor. alia uoluerum alia pisciu
quasi dicat ut suapte sua et cond. perfectio est una caro qua
alia, ita uiam et uitae laudiose genus perfectio est et magis meritoria
alio ex prop. rone et non solum ex intentione caritatis operantis et
mouentis alios uirtutes ad operan. Huc spectat parabola seminis Euan-
gelici, quod cecidit in terram bonam et attulit fructu aliud centenarium
aliud sexagenimum Matth. 13. ubi per fructu centenarium, premium uir-
ginitati debitum intelligit per sexagenimum gloria debita uiduis et
continentibus per uigenimum gloria debita coniugatis ut exponit B. Hier.

super Matth. et l.º 2. in Jouiman. Aug. de S. Virg.º c. 22. quos alij
 Præs et Expositores plurimum sequuntur. Est igitur con' unanimis con-
 sum 11. Trum, et con' definitionem Theol. Conc. ij. superius allati
 Immo contra aperta sacrarum litterarum testimonia affirmare, inter
 virtutum ^{opera} et caritate imperata nullam aliam in sequalitatem misere-
 dea ad effm' promerendoe uitae aeternae preter eã que ex maiori vel
 minori caritatis intentione proficitur atq' idcirco nullo modo foreã.
 ut ea em sentia quae id auerat quin potius publico Ecc.º decreto nõ
 à Gimnasijs modo et scholis Theologor, sed ab universa Catholica
 Ecc.º enet eliminanda.

Censura 3.ºe proponis

Non erit quod multum in huius ac sequen' proponum' notis immeremur nam ex graden'
 abunde et notata à nobis sunt et confutata, sed illud specialiter addere uidebitur
 quod pia aures audire perhorrescunt nimirum non esse maiori gloria di-
 gnum mori pro se.º q' dare potum frigidae pauperi, ceteris paribus ex parte cari-
 tatis qua actus elicitur et qua mouetur quis ad huiusmodi opera nec satisfactionem
 esse eum qui postquam se et sua oia ex caritate in Deum contulit ut huius
 relationis in Deum cum se tulit occasio mortem quam subire non timebat subge-
 & sepo nullo actu caritatis de nouo elicto non inquam hunc satisfactionem il-
 lo esse qui cum pari Intentione caritatis se et sua omnia in Deum contulit
 sed eadem occasione mortis oblata se abscondit. Inuenim' uerò vi proce-
 dentis relationis qua se et sua omnia in Deum contulit potum frigidae
 pauperi ministravit. Certe si huius sententia uera est uterque horum atq'
 sanctus ac beatus erit in caelo Verum Catholicorum aures hanc tam impi-
 am prop.ºm audire exhorrent maxime cum Ecc.º uideant tam singulari
 affectione

affectione prosequi martyrum triumphales Coronas, tantis laudibus extol-
re martyrum merita, neque id mirandum est cum d^s. Dñs tantopere
martyres commendat Matt. 10. dicens omnis qui confitebitur me coram
hominibus confitebor ego eum coram Patre meo, et Joan. 15. maiorem cari-
tatem nemo habet.

Censura 9.ª propositionis

Quæ 7.ª propositionem notauimus pro huius etiam animaduersione sufficientem
sanctique Patris et Concilii ibi adducta expresse damnant doctrinam huius
traditam quæ ad Virginitatem attinet et uoluntariam paupertatem et contra
propositionem adducunt sacrorum scripturarum testimonia quæ iam oculimus ut pa-
ret ex Hieron. in illo lib. 2.º in Iovinianum sæpe allato, et alijs Patribus qui
bus consentiens Inid. 1.º sess. 24. c. 10. definit in hunc modum, si quis dica-
rit non esse melius et beatius manere ⁱⁿ Virginitate aut coelibatu quàm coniu-
gi matrimonii anathema sit maiori quàm beatitudinè siue gloria essentiali
secundum fidem Concilii Inid. digna est Virginitas quàm coniugium atque
adeo apertus est error oppositum docere quod docet huius auctor, ut plu-
ribus hic opus non sit.

Censura 10.^a propositionis

Contra hanc propositionem satis superius dictum est in animaduersione in tres
proposuit si n. uerum esset quod hic dicitur gloriam siue essentialem quæ per
modum mercedis et stipendij iustis in coelo dabitur pro bonis operibus
solo actu intentione caritatis adæquato commensurandam esse quem actus
iustus habuit in tota uita nulla priorum bonorum operum ^{ratione} habitata
efficietur necis aut alia bona opera non fuisse meritoria incrementi gratiæ
et gloriæ essentialis aut certe plurimorum merita inremaneret manere quod
utrumque erroneum esse supra ostendimus. Nouis igitur argumen-
tis ad hanc propositionem uertendam opus non erit.

Ex erroribus qui in operibus Mo'i Soto et multi sunt et graves; quorum aliquos ille retractavit ad finem quarti sententiarum paucos quos ille vel non agnovit, vel perperam retractavit; ut eorum specimen aliquod præberemus hic notare volumus: reliquos compendij causa relinquimus. His non aliam viam addidimus, ex Medina, et Cano.

i. Soto igitur lib. 6. de iust. et iure q. i. art. 6. ubi dixerit An mors pietatis sit usurarius nec ni: Ad Concilium inquit, et Papam non pertinet definire, neq; declarare tanq; de fide ea quae non ex sacra scriptura, sed ex nuda philosophia eliciantur. V. g. Ad summū Pontificem non pertinet examinare et definire quisnam contractus sit usurarius, et quis ad hoc crimine sit liber, et reddere rationem; quia id non ex sacra scriptura elicitur, sed ex media neque nature certum. Unde deducit non esse necess. standum definitioni Concilij, vel Romani Pontificis definiētis Mortem pietatis qui modo est in usu liberum esse ab omni usurae labe, sed tenendum contra illos.

Multa sunt in hac propositione temeraria et erronea. 1.^a Non pertinere ad Concilium et Papam declarare aut definire tanq; de fide ea quae ex sacra scriptura, sed ex nuda philosophia ^{eliciuntur} desunt. 2.^a Non esse standum necessario definitioni Concilij aut Romani Pontificis definiētis Mortem pietatis qui modo est in usu liberum esse ab omni usurae labe. 3.^a Non obstare definitiones ea de re factas à Summis Pontificibus et Concilijs, sed tenendum contra illas quamvis id declaraverit, et determinaverit, ut patet concludit, Leo. xi. in Concilio Lateranensi; qui affirmat idem fuisse procedentes suos Paulum 2.º Sixtum 4.º Innocentium 8.º Julium 2.º quod etiam fecerit declarare Pius 2.º Quod igitur non sine temeritate et errore negetur pertinere ad summū Pontificem et Concilium determinare et declarare An mors pietatis sit licita vel illicita. Ea ratio conuenit. Ad Concilium et summū Pontificem pertinet declarare et determinare ea quae sunt fidei et spectant ad mores; quod et certissimum est, et acceptum ab omnibus

tanq;

tanquam principium in materia de fide quod negare non licet absq̄ haereticis
nota. Quod autem ad mores pertineat an huius vel ille contractus sit licitus vel
illicitus nulli dubium esse potest, qui intelligat quantum ad mores pertineat ali-
quid cum virtute facere vel cum laeae peccati. Porro quod non pertineat ad
summum Pontificem examinare et declarare nisi ea solum quae obviuntur ex
divina scriptura falsum omnino est. Nam etiam potest determinare et declarare
ex traditionibus Ecclesiae, et ex lege naturali et ex principiis moralibus aliis eui-
dentibus. Nam quamvis pertineat ad philosophum moralem, potiori certe ratione
ad summum Pontificem pertinet tanquam Pastorem Ecclesiae declarare doctrinam tutam
suis ovis et tollere eis occasionem peccati. Quae Geson p̄a parte tractatus
circa proceptum Non occides. Alphabeta xxi. b̄ra. i. et Alphabeta ix. b̄ra. 7.
docet erroneum esse dicere quod philosophia et moralia non pertineant ad fidei
neque ad Iudicium fidei, licet pertineant etiam ad philosophiam moralem. Na-
uarrus etiam in Commento de veris super cap. 1. in q. 3. num. 59. et 60. di-
cit praedictam doctrinam Soti esse temerariam et erroneam. Idem docet Durandum
in cap. Cum ad seruum dist. 96. in 4. probat. Eadem nota et censura eum-
dem damnat expressius Conduba in suo q. 1. b̄. 4. q. 3. de potestate Papae d. 2. 7.
sub finem. Inde inferuntur talibus determinationibus standum esse sub crimine
et nota erroris aut haereticis, cuius oppositum docet Soto loco supra relato.

2. In additionibus ad 4. cum corrigere quod dixerat in dist. 1. q. 1. art. 6. Nimirum
quod sacramenta causa nostrae salutis existant ad necessariam confessionem fidei
et religionis minimi pertinet sed sub disputatione cadit; grauior etiam lapsus
est quippe subiungit. Noli negare esse de fide, quod per sacramenta nostra
iustificamur; sed quod modus quo sacramenta sunt causa iustitiae sit aut tanquam
instrumenta concurrentia in genere causae efficientis, aut solum tanquam signa ad
ut exprimitur in sacra scriptura. Nam licet in disputatione sit an sacramenta
sint causa physica vel moralis fidei, tamen asserere esse solum signa est contra
multos sacrae scripturae locos in quibus causalitas sacramentorum clare exprimitur
quos refert Bellarminus lib. 2. de sacramentis à cap. 3. Praeterea cum Tridentino

sess. 6. cap. 7. Vbi Baptismum dicit esse causam instrumentalem iustificacionis, et ca-
none 7. et 11. continere conferre et dare gratiam. Est etiam contra traditionem
omnium Patrum quos refert Bellarmus. eodem l. 2.

3. In 2. d. 1. q. 3. paulo antequam respondeat ad p. argumentum ait, Probabi-
lius fortasse dicitur quod dolor qui habetur ex timore detrimentorum temporalium
et honoris bonorum est solum propter eas naturales sine ulla auxilio speciali est
sufficiens dispositio si existimetur contritio ut accedente sacramento peccator su-
scipiat gratiam. Haec doctrina est fere erronea cum sit con. Conc. Trid. sess. 14.
cap. 4. ubi hanc attrit. declaratur esse bonum dei et spiritus s. impulsam et disponem
ad gratiam in sacramento poenitentiae impetranda cuius motiva assignat necesse est
bona et alia quae sunt supernaturalia. Est etiam eadem sententiam scho-
lasticam, qui docent dispositio ad gratiam debere esse eiusdem ordinis supernaturalis
cum gratia. Attritio enim et dolor solum naturalis nullam habet proportionem cum
gratia quae forma est supernaturalis. Neque vero potest esse dispositio eo solum
modo quia existimatur esse contritio; quamvis n. qui tali cum existimatione sa-
cramentum suscipit excusetur a culpa; illa tamen existimatio praestare non potest ut
quae dispositio non sit facta dispositio proportionata formae supernaturali.

4. Ibidem d. 1. q. 3. art. 2. sub fenum Sancti non vult pro animabus in Pur-
gatorio existentibus sententia hanc est plusquam falsa; reverentia notatur a
Belarmino lib. 2. de Purgatorio cap. 15. Vbi ea rejicit tum ex alijs, tum ex
Aug. lib. de cura pro mortuis cap. 4. Ab alijs vero dicitur fere erronea. Adven-
tatur n. communi totius ecc. consuetudini; quae ad Sanctos qui sunt in caelis pro-
ces fundit ut pro animabus quae purgatorij poenitentiae cruciantur divinam operam
implorent. Quod autem beatae illae mentes in statu non sint satisfactionis, quae sa-
tis factum in errorem inducit, nullius momenti est, neque n. quia non sunt
in statu satisfactionis requerunt etiam illis animabus poenitentiarum condonationem
a Deo impetrare. quod et factum esse ex multis historijs constat, et fieri posse lon-
ge lateq. probari potest. Sed neque nunc id agimus neq. ut esse recedat, quare
et ad nulla alia breviter et quae fecimus attingemus eorum consuetudinem solum indicabimus.

305 370

animas purgan sua peccata plures quam decem ad viginti annos.

De Medina.

i. Medina 2^a q^o 90. art. 4. vers. Sed queritur haec Leges siue Constitutio-
nes Pontificias publice in Curia Romana promulgatas ad habere vim ubique
obligandi nisi in Provinciis promulgentur et affert in suam sententiam Ca-
retanus et Sotus. Haec Medinae sententia omnia omnino pugnat cum Summi-
simum, et Juris Canonici interpretum consensione. Porroque plurimum aue-
ritati Pontificiarum Constitutionum; est contra usum receptum; nullo iure cano-
nico, aut ratione probabili confirmatur. Cum Medina solum ex legibus Impera-
torij probat; sed Imperatoriae Leges nisi Jure Canonico approbentur formam
dare non possunt Pontificij Constitutionibus. Nec Caretanus et Sotus Medi-
nae fauent quoniam Sotus solum dicit in Provinciis non obligare, quia Pon-
tifica creditur non obligare et Caretanus tantum ait non obligari in Provin-
ciis, quia multa per iustam et probabilem ignorantiam excusantur.

Idem 2^a q^o 109. art. 3. vers. quarta Conclusio. ait In Demoniis non esse
rectitudinem, imò beatitudinem naturalem, et Demones et alios damnatos dili-
gere Deum super omnia. Contra est quia beatitudo est naturalis cum poena et
miseria non est; et demones et alij ad inferos damnati seorsum poena et mise-
riam patiuntur, q^o beati et naturaliter non sunt. Praeterea Demones et alij
ad inferos damnati in peccatis sunt, et multa atque ingentia peccata perpetrant
q^o Deum super omnia non diligunt etiam naturali dilectione elicta
aliquis. n. legem naturalem impleant. Et tamen multa peccata committunt
contra legem naturalem. Nec Medinae ~~doctrina~~^{sententia} aut Caretanus suffragantur.

3. Idem 3^a q^o 13. art. 2. dub. ultimo cap. 5. Christus, inquit, secundum quod
homo est & principalis sui Deum causa nostrae iustificacionis. Secundaria
tamen est et non loquitur de causa principali naturali aut meritoria; de hac r.
iam operat consil. 3. et seq. Et absurda quae infert ex contraria sententia appe-

indicant, cum loqui de causa efficiendi non solum morali, sed et phisica —
Itaque sententiam omnino falsam et temerariam esse docet Suarez. in 2^a Editione
tomi 1° in 3^a partem disput. 3° sect. 4. paulo ante 1^m lectu. Proterea ex
ijs q^o sectione 3. et 4. dicitur 1° et 2. contra illam adducit id ipsum manifeste col-
ligitur.

4. Idem 1° 2^a q^o 1° et libro Induct.^o Confessorum in vulgari lingua Itala et Hispanica
na lib. 1° cap. 10. 11. 12. ait. quando in Bulla Cruciatæ datur facultas
absoluedi ab omnibus censuris Ecclesiasticis Censuras nomine comprehenduntur
etiam irregularitates contractæ ex delictis. Contrarium explicatū est à Pon-
tificibus et uerbum absoluedi quod in Bulla usurpatur, illud quod nos dici-
mus, significat quia irregularitatis nō est absolutio sed dispensatio.

5. Idem in libro Induct.^o Confessorum quædā lib. 1. cap. 14. 1. 32. in 7. adhe.^o
cap. reg.^o 4. docet, Cum qui sine mendaciis abstulit alicui formā, reuoluedo
ocularem aliquod secretum, affirmare posse, ut formam restituat, se dixisse fal-
sum, aut uerum nō dicere. Ex hac propositione sequitur aliquē licetē nō
tiri posse.

6. Idem lib. 2. sum^o Conf. cap. 10. in fine, ait, Absolui posse aliquem qui dolorem
non ita perfectum habeat sicut eā habere necesse est; si modo saltem hoc ipse
doleat, quod dolorem nō habeat qualis necessarius esset, Hoc uero prop.^o est
1° Tridentinum sess. 14. cap. 4.

EX CANO.

1° Mag^o Cano lib. 1. de locis Theologicis cap. 5. ad arg.^o 1° hoc ait. Nego
matrimonium sine Eccl.^o ministro esse uerū, et propriū sacramentum. Nego eam
sem ad fidem et religionem attingere. Et infra Alioquin, inquit, si quodlibet
fidelium coniugium Theologis necesse^o sacramentum est, quis Scotum tuebatur,
qui coniugia, quæ solis ritibus contrahuntur negat esse sacramenta. et infelicis
cum Coccano sentit, atq. quis adeo desipit ut Caritatem damnet. et proba-
bilissime, et me quidem iudicū uerissime matrimonium quod inter absentes pro
litteras procuratoresq. contrahitur, sacramentum esse inficiatur. Hoc Cano, cuius

sententia pugnat omnino cum opinione Junj Canonici Doctor et Theologorum
omni consensione excepta.

2. Libro 5. cap. 5. q. 2. conclusionem 2. sub finem ait. Sine periculo igitur hereses
teneri potest eadem in aliqua lege et more posse errare. quis hoc toleravit
ergo ex Ceteri sententia Ecc. non erit firmamentum et columna veritatis. Item
si in aliqua lege et more potest errare quare dicitur adhibere in hac lege vel more
erravit

3. Libro 5. cap. 5. ad finem ait. Ordines igitur loquuntur de religionum ordinibus, ad
probandum vel refellere non ad ea pervenit, in quibus Summus Pontifex errare ne-
quit. Et preterea ibidem. Unde quoddam ordines per sedem et Apostolicam
approbatos tanquam Ecc. vel nocivos vel inutiles absolventes esse declaravit Con-
cilium Lugdunense, Ibidem, Imbecillum itaque, inquit, est, argumentum
est, qui in Pontificis Privilegiis, quae his temporibus facile vel contendantur
vel potius extorquentur novas religiones non aliter atque de caelo delapsas exi-
piendas esse confirmant. Et infra. Nostro vero hoc seculo tam multa sunt re-
ligiones a Pontificibus confirmatae ut qui eas omnes tueri voluerit tanquam Ecc.
vel utiles vel necessarias, id impudentiae ac dicam Aulicae nomine iure op-
timo summis rationibus arguatur. Haec propositio plurimum gratia catho-
licorum aures offendit, detrahit Summi Pontificis auctoritati, et religionibus
ab ipso approbatis.

4. Multa sacra scriptura loca non modo contra vulgatam editionem et contra Graecos
Hebraeos et Syriacos Codices de suo corrigi, sed dicit esse errorum aliter
legere ac ipse corrigi. Graeca Hebraica Latina esse corrupta et mutata sa-
esse scripturae numeros non esse cum ad fidem et religionem pertinentem. Quae
lib. 2. cap. v. in 5. d. modestate Illud psal. 131. Vidua eius benedicens be-
nedicam, contendit ex Hebraeo legendum esse, Victim eius atque errorem abor-
nuisse, ut Vidua legatur, cum tamen Hilarij in hunc ipsam locum psalmi
post multa. Nobis inquit sequenda est prima illa et sub Judeorum tem-
poribus ante Dni adventum ad Ecc. latinam consignata translationis

auctoritas

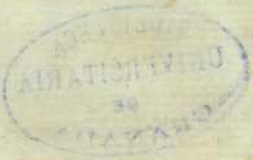
115
auctoritas. Viduam eius / eodem modo et legit et interpretatur Aug. ²⁴ et Hier.
uerso in Commentarijs in hunc locum licet id optime animaduertent non exi-
stimauit esse errorem. Quatum autem Caro haereticis faueat Caluino proser-
tim uel ex eo colligitur; quod ex hoc ipso loco psalmi probare nititur multos
errores scripturae in Ecclesia Romana legi; quod sane falsum est. Nam hoc
nomen (Zadki) à diuersis uerbis deductum, ut deduci pot signifiat, Vir-
tum, Venationem, Desolatam, Derelictam, ut proinde significare possit Vidu-
am uero desolatam. Et libro xci. cap. v. vers. Argumento 12. Illud
2. Paralipomenon cap. is. Bellum uero non fuit usque ad 35. ^{um} annum
regni Asa. Et illud in. cap. ib. Anno autem 36. regni eius? utroque lo-
co pro trigesimo apponit uigesimalum contra Latinos, Graecos et Hebraeos co-
dices quia sicut, inquit, quisque Graeca Hebraica Latina esse corrupta
Ibidem Illud primi Reg. 13. Filius unius anni erat Saul cum agnare
coepisset, legendum esse dicit, Filius uiginti unius anni erat Saul; id
errorem esse dicit in Graecis Latinisq; exemplaribus, in Hebraicis uero
maiorum numerum esse omissum. Ibidem Illud Hier. ¹⁰ 52. Iste est po-
palus quem parauit Nabuchodonosor in anno septimo Iudeorum tria
millia et 23. ⁰⁰⁰ res numeros mutandos esse dicit, ut pro septimo anno
in 1. captiuitate scribatur primo. In 2. uero captiuitate pro octauo,
et decimo, scribatur octauo. In postrema uero captiuitate pro 23. scriba-
tur uigesimo. Ibidem. Illud tertij Regum 6. Ab egressione filiorum Israel
Pro anno 400. omnino legendum esse contendit anno 574. atq; mendu-
m esse in hoc scripturae loco, ac proinde ad ueram rationem corrigendos esse
Codices Hebraeos, Graecos, et Latinos. Et inferius in haec uerba subdit. Non
igitur si quispiam dicat ab egressione filiorum Israel de Aegypto ad
Templum inceptum quingentos annos et eo amplius interfuisse, protinus
refellendus est, quasi ea res ad fidem religionemque pertinet. Quod ori-
rino falsum est. Et sane si sciret quis in sacris litteris contendat uel

Leuissimum esse mendacium etiam in numeris, et cuique eos liceat emendare
nulli numeri quos scriptura ponit, certi erant, et incerta erit in ceteris
rebus diuinae scripturae auctoritas.

372

[Faint, mirrored handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page]

[Handwritten text on the right edge, possibly 'Libri']

[Vertical handwritten text on the right edge, possibly a library or collection name]